

B. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

1) Κείμενο Κανονισμού

Η Συνέλευση της (μονοτμηματικής) Νομικής Σχολής
του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης,

έχοντας υπόψη

1) Τις διατάξεις των άρθρων 8 παρ. 20 περ. στ', 10 παρ. 6 περ. β', 31-34 και 80 παρ. 22 περ. γ' του ν. 4009/2011 για τη «δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων», όπως ισχύουν,

2) Το αναμορφωμένο σε ορισμένες πτυχές Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών που ψηφίστηκε από τη Συνέλευση της Νομικής Σχολής κατά τη συνεδρίασή της με αριθμ. 19/20.5.2014 και εγκρίθηκε, μετά από την με αριθ. πρωτ. 35542/4.7.2014 θετική εισήγηση της ΜΟΔΙΠ/ΑΠΘ, από τη Σύγκλητο του ΑΠΘ κατά την με αριθ. 2890/7.7.2014 συνεδρίασή της,

3) Την με αριθ. συνεδρ. 28/18.11.2014 απόφαση της Συνέλευσης της Νομικής Σχολής που ψήφισε τον αναθεωρημένο Κανονισμό Σπουδών, η οποία εγκρίθηκε από τη Σύγκλητο του ΑΠΘ κατά την με αριθ. 2903/16.1.2015 συνεδρίασή της, καθώς και τις με αριθ. συνεδρ. 39-40/28.4.2015 53/8.3.2016 και 139/9.7.2019 αποφάσεις της Συνέλευσης της Νομικής Σχολής, για τη συμπλήρωση σε ορισμένα σημεία του ως άνω αναθεωρηθέντος Κανονισμού Σπουδών, που εγκρίθηκαν από τη Σύγκλητο του ΑΠΘ κατά τις με αριθ. 2903/16.1.2015, 2910/28.5.2015, 2924/14.4.2016 και 3000/29.-30.8.2019 συνεδριάσεις της,

Αποφασίζει

ενσωματώνοντας τις μεταβολές στον ισχύοντα Κανονισμό,

ότι από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2019/2020 ο Κανονισμός Προπτυχιακών Σπουδών έχει ως ακολούθως:

Α΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΡΘΡΟ 1^ο

Τρόπος σπουδών

1. Ο πρώτος κύκλος σπουδών στη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης συνίσταται στην παρακολούθηση Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών, το οποίο περιλαμβάνει μαθήματα που αντιστοιχούν σε 240 πιστωτικές μονάδες και ολοκληρώνεται με την απονομή πτυχίου. Κάθε ακαδημαϊκό έτος περιλαμβάνει εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αντιστοιχούν σε 60 πιστωτικές μονάδες. Στις ως άνω πιστωτικές μονάδες δεν περιλαμβάνονται εκείνες που θα προσμετρηθούν σε περίπτωση που ο φοιτητής¹⁴, με βάση το νόμο και τους κανονισμούς του Ιδρύματος, παρακολουθήσει κύκλο μαθημάτων ξένης γλώσσας.

2. Οι σπουδές διεξάγονται με το σύστημα των εξαμηνιαίων μαθημάτων και, υπό την επιφύλαξη των

---

¹⁴14. Η διαφυλική διατύπωση, με την οποία είχε συνταχθεί το κείμενο, κρίθηκε αναγκαίο να παραλειφθεί, για λόγους ευχερέστερης κατανόησης του κανονιστικού περιεχομένου των ρυθμίσεων

ειδικότερων ρυθμίσεων του άρθρου 3 παρ. 6 του παρόντος, με το σύστημα της ελεύθερης επιλογής, από τους φοιτητές, του αριθμού των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών (υποχρεωτικών και κατ' επιλογή) που επιθυμούν να παρακολουθήσουν κάθε εξάμηνο καθώς και της χρονικής σειράς της παρακολούθησής τους.

3. Προαπαιτούμενα μαθήματα, για τη συμμετοχή και εξέταση σε άλλα μαθήματα, είναι τα ακόλουθα (αφού λήφθηκαν υπόψη και οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Νομικής με αριθ. 8/11.6.2013): α) Για το μάθημα *Εισαγωγή στην Επιστήμη του Δικαίου*: Η παρακολούθηση εκπαιδευτικού σεμιναρίου νομικής πληροφορικής (πρόσβαση στις βάσεις νομικών δεδομένων), το οποίο δεν αποτελεί αυτοτελές μάθημα ούτε περιλαμβάνει εξέταση, αλλ' απλώς συνιστά αναγκαία προϋπόθεση για τη συμμετοχή στις εξετάσεις του μαθήματος *Εισαγωγή στην Επιστήμη του Δικαίου* β) Για το μάθημα *Σύνθεση Αστικού Δικαίου*: i. Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου, ii. Δίκαιο της Δικαιοπραξίας, iii. Ενοχικό Δίκαιο (Γενικό Μέρος). γ) Για το μάθημα *Σύνθεση Αστικού Δικονομικού Δικαίου*: i. Πολιτική Δικονομία I (Γενικό μέρος - Απόδειξη). δ) Για το μάθημα *Σύνθεση Διοικητικού και Συνταγματικού Δικαίου*: i. Διοικητικό Δίκαιο (Γενικό Μέρος), ii. Διοικητική Δικονομία, iii. Συνταγματικό Δίκαιο, iv. Συνταγματικές Ελευθερίες. ε) Για το μάθημα *Σύνθεση Εμπορικού Δικαίου*: i. Εμπορικό Δίκαιο (Γενικό μέρος), ii. Εμπορικό Δίκαιο (Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών). στ) Για το μάθημα *Σύνθεση Ποινικού Δικαίου και Ποινικής Δικονομίας*: i. Ποινικό Δίκαιο (Γενικό Μέρος), ii. Ποινικό Δίκαιο (Ποινολογία), iii. Ποινική Δικονομία.

4. Οι φοιτητές μπορούν να δηλώσουν συμμετοχή και να εξετασθούν σε μάθημα Σύνθεσης εφόσον προηγουμένως έχουν εξεταστεί επιτυχώς στα μαθήματα που καθορίζονται παραπάνω ως προαπαιτούμενα για κάθε μάθημα Σύνθεσης. Κατ' εξαίρεση, εάν έχουν εξεταστεί επιτυχώς στα προαπαιτούμενα μαθήματα κατά την εξεταστική περίοδο του Ιουνίου, μπορούν να εξεταστούν στο μάθημα της Σύνθεσης, χωρίς προηγούμενη δήλωση, κατά την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου. (σημ.: Η παραπάνω διάταξη δεν καταλαμβάνει τους φοιτητές με ημερομηνία πρώτης εγγραφής μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2014/15, βλ. παρακάτω μεταβατικές διατάξεις, άρθρο 18).

ΑΡΘΡΟ 2^ο

Χρονική διάρκεια - Διδακτικό έργο

1. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31η Αυγούστου. Το διδακτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται χρονικά σε δύο (2) ακαδημαϊκά εξάμηνα, το χειμερινό και το εαρινό, που οι ακριβείς ημερομηνίες έναρξης και λήξης τους καθορίζονται από το Ίδρυμα. Ως διδακτικό έργο θεωρείται: α) η αυτοτελής διδασκαλία ενός μαθήματος σε ενιαίο ακροατήριο ή σε τμήματα ή σε μικρές ομάδες φοιτητών, β) η συνεργασία διδασκόντων κατά τη διδασκαλία διακλαδικών σεμιναρίων ή μαθημάτων, γ) οι εργαστηριακές ή φροντιστηριακές ασκήσεις και η εν γένει πρακτική εξάσκηση των φοιτητών, δ) η επίβλεψη εργασιών και ε) η οργάνωση σεμιναρίων, εικονικών δικών, άλλων πρακτικών προσομοίωσης ή άλλων ανάλογων δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στην εμπέδωση των γνώσεων των φοιτητών.

2. Το χρονικό διάστημα διδασκαλίας για κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο 13 πλήρεις εβδομάδες, με ειδικότερο καθορισμό από τη Γενική Συνέλευση της Σχολής που γίνεται πριν από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους. Μετά το πέρας της διδασκαλίας κάθε εξαμήνου σπουδών ακολουθεί εξεταστική περίοδος μέγιστης χρονικής διάρκειας 3 εβδομάδων, κατά την οποία εξετάζονται τα μαθήματα που διδάχθηκαν στο εξάμηνο αυτό. Επιπλέον, κατά το μήνα Σεπτέμβριο κάθε ακαδημαϊκού έτους λαμβάνει χώρα επαναληπτική εξεταστική περίοδος μέγιστης χρονικής διάρκειας 4 εβδομάδων, κατά την οποία εξετάζονται όλα τα μαθήματα που διδάχθηκαν κατά τα δύο προηγούμενα εξάμηνα του συγκεκριμένου ακαδημαϊκού έτους.

3. α) Οι φοιτητές μπορούν να εγγραφούν στα εξάμηνα, εφόσον πληρούν τους όρους συνέχισης της φοίτησης που καθορίζει ο νόμος.

β) Εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, οι εργαζόμενοι φοιτητές δύνανται, ύστερα από αίτησή τους,

να εγγράφονται πριν από την έναρξη χειμερινού εξαμήνου ως φοιτητές μερικής φοίτησης για ένα τουλάχιστον ολόκληρο ακαδημαϊκό έτος και να ακολουθούν το ειδικό πρόγραμμα σπουδών μερικής φοίτησης της Σχολής (βλ. υπό <http://www.law.auth.gr/el/programma-meriki-foitisi>). Η συνδρομή των προϋποθέσεων ένταξης σε καθεστώς μερικής φοίτησης επανεξετάζεται μετά από αίτημα συνέχισης της μερικής φοίτησης εκ μέρους του φοιτητή, στην αρχή κάθε νέου ακαδημαϊκού έτους.

γ) Το καθεστώς μερικής φοίτησης δεν μπορεί μέσα στη διάρκεια του ίδιου ακαδημαϊκού έτους να μεταβληθεί, με αίτηση του φοιτητή, σε καθεστώς κανονικής φοίτησης, για λόγους αντικειμενικής αδυναμίας εφαρμογής του ειδικού προγράμματος σπουδών μερικής φοίτησης.

4. Οι φοιτητές μπορούν, ύστερα από αίτησή τους, να διακόψουν τη φοίτησή τους κατά τους όρους του νόμου. Κατά το χρόνο διακοπής της φοίτησης ο φοιτητής δεν έχει δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις των μαθημάτων.

ΑΡΘΡΟ 3^ο

Δήλωση εγγραφής και δήλωση μαθημάτων εξαμήνου

1. Κατά την έναρξη κάθε εξαμήνου, σε προθεσμίες που ανακοινώνονται ηλεκτρονικά από τη Γραμματεία της Σχολής για κάθε είδος δήλωσης χωριστά και δεν επιτρέπεται να παραταθούν παρά μόνο με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της Σχολής για όλως εξαιρετικούς λόγους, ο φοιτητής οφείλει να υποβάλλει **δύο δηλώσεις**: **α)** ηλεκτρονική δήλωση **εγγραφής** του στο εξάμηνο που διανύει χρονικά από την αρχική εγγραφή του στη Σχολή, καθώς και **β)** ηλεκτρονική δήλωση που περιέχει τα **μαθήματα** του προγράμματος σπουδών (υποχρεωτικά ή/και επιλογής ή/και διακλαδικά σεμινάρια), τα οποία ο φοιτητής επιθυμεί να παρακολουθήσει κατά το συγκεκριμένο ακαδημαϊκό εξάμηνο. Σε περίπτωση μη υποβολής ή εκπρόθεσμης υποβολής των ως άνω δηλώσεων η συμμετοχή του φοιτητή στις εξετάσεις αποκλείεται, με την επιφύλαξη των οριζόμενων παρακάτω στην παράγραφο 7 του παρόντος άρθρου.

(Σημείωση: Αναγκαία είναι η ηλεκτρονική υποβολή και μιας **τρίτης δήλωσης**, της δήλωσης επιλογής **συγγραμμάτων** από το Σύστημα διανομής ΕΥΔΟΞΟΣ, για τη οποία τίθεται ξεχωριστή προθεσμία από το Υπουργείο Παιδείας. Η τυχόν παράλειψη υποβολής της δήλωσης αυτής δεν αποκλείει τον φοιτητή από τις εξετάσεις, αλλά από τη δωρεάν λήψη των συγγραμμάτων. Κατά την υποβολή της δήλωσης επιλογής συγγραμμάτων ο φοιτητής ζητά συγγράμματα μόνο για μαθήματα που πράγματι έχει δηλώσει, ώστε να αποφεύγονται δυσάρεστες περιπλοκές, λ.χ. υποχρέωση επιστροφής συγγραμμάτων, αποκλεισμός του από το Σύστημα διανομής κ.λπ.).

2. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, πριν από την έναρξη κάθε εξαμήνου, ορίζεται ανώτατος αριθμός συμμετοχής φοιτητών στα διακλαδικά σεμινάρια (ΔΣ) και στα μαθήματα ελεύθερης επιλογής (ΕΛΕ). Αν δεν ορισθεί από τη Συνέλευση ανώτατος αριθμός, θα ισχύει ο αριθμός εκατόν πενήντα (150) για τα μαθήματα ΔΣ και εξήντα (60) για τα μαθήματα ΕΛΕ. Για τα μαθήματα Γενικής Παιδείας (ΓΠ, 1ο εξάμηνο) και Περιορισμένης Επιλογής (ΠΕ) δεν προβλέπεται ανώτατο όριο συμμετοχής φοιτητών. Τα ανώτατα αυτά όρια, εφόσον διαπιστώνεται σοβαρή αντικειμενική ανάγκη, μπορούν να μεταβάλλονται με απόφαση τη Γενικής Συνέλευσης της Σχολής, για κάθε μια κατηγορία τέτοιων μαθημάτων. Η ένταξη του φοιτητή σε κάποιο ή κάποια από τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής ή διακλαδικά σεμινάρια γίνεται με βάση τη σειρά χρονικής προτεραιότητας ως προς την υποβολή της δήλωσης μαθημάτων ή/και με κριτήρια που ορίζει η Γενική Συνέλευση της Σχολής (σημ.: Ο ανώτατος αυτός αριθμός συμμετοχής φοιτητών ανά μάθημα δεν καταλαμβάνει τους φοιτητές με ημερομηνία πρώτης εγγραφής μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2014/15, βλ. παρακάτω μεταβατικές διατάξεις, άρθρο 18).

3. Χωρίς εκτυπωμένη ή αποθηκευμένη ηλεκτρονική απόδειξη υποβολής δήλωσης εγγραφής και δήλωσης μαθημάτων ο φοιτητής δεν δικαιούται να επικαλεσθεί στη Γραμματεία της Σχολής την υποβολή δήλωσής του.

4. Οι προθεσμίες της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου ισχύουν και για τα μαθήματα που τυχόν παρακολούθησε ο φοιτητής κατά το αμέσως προηγούμενο εξάμηνο (ή/και κατά τα δύο προηγούμενα εξάμηνα, αν

πρόκειται για αποτελέσματα της εξεταστικής περιόδου Σεπτεμβρίου) και των οποίων τα αποτελέσματα εξέτασης τους δεν έχουν ακόμα εκδοθεί κατά τη λήξη της προθεσμίας, οπότε η δήλωση των μαθημάτων αυτών θεωρείται ότι υποβάλλεται με την επιφύλαξη να ισχύει μόνον αν το αποτέλεσμα της εξέτασής τους είναι απορριπτικό.

5. Για τη συμμετοχή του φοιτητή στην επαναληπτική εξεταστική περίοδο κάθε ακαδημαϊκού έτους (το μήνα Σεπτέμβριο) δεν υποβάλλεται ξεχωριστή δήλωση και ο φοιτητής δικαιούται να εξετασθεί σε όλα τα μαθήματα που είχε επιλέξει με τις δηλώσεις του κατά τα δύο εξάμηνα του συγκεκριμένου ακαδημαϊκού έτους, εφόσον είχε αποτύχει ή δεν είχε εξετασθεί σε αυτά.

6. Η δήλωση μαθημάτων του φοιτητή υπόκειται στους ακόλουθους κανόνες:

α) Ανώτατο όριο του αριθμού μαθημάτων που μπορεί να δηλώσει ο φοιτητής σε ένα εξάμηνο κανονικής φοίτησης είναι αυτό των είκοσι (20) μαθημάτων, ενώ σε ένα εξάμηνο μερικής φοίτησης αυτό των δέκα (10) μαθημάτων.

β) Ο φοιτητής δεν επιτρέπεται να δηλώνει ανά εξάμηνο μαθήματα που δεν έχει ήδη διδαχθεί, τα οποία να υπερβαίνουν συνολικά τα τριάντα (30) ECTS (με απόκλιση +/- 2 ECTS).

γ) Ο φοιτητής δεν επιτρέπεται να επιλέξει μαθήματα που στο πρόγραμμα σπουδών προβλέπονται για εξάμηνο που έπεται χρονικά περισσότερο από δύο (2) εξάμηνα από αυτό στο οποίο είναι εγγεγραμμένος (π.χ. αν είναι εγγεγραμμένος στο 3ο εξάμηνο μπορεί να επιλέξει μαθήματα μέχρι και του 5ου εξαμήνου, αν είναι εγγεγραμμένος στο 4ο εξάμηνο μπορεί να επιλέξει μαθήματα μέχρι και του 6ου εξαμήνου κ.ο.κ).

δ) Ο φοιτητής δεν μπορεί να επιλέξει για το χειμερινό εξάμηνο μαθήματα που το Πρόγραμμα Σπουδών προσφέρει μόνο στο εαρινό εξάμηνο και το αντίστροφο, εκτός αν τα εν λόγω μαθήματα προσφέρονται και ως επαναληπτικά.

ε) Για τη δήλωση μαθημάτων Σύνθεσης απαιτείται προηγουμένως η πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 1 παρ. 3 του παρόντος.

7. α) Πριν την ολοκλήρωση του τελευταίου εξαμήνου του προγράμματος σπουδών, ο φοιτητής, σε περίπτωση που δεν υποβάλει ο ίδιος εμπροθέσμως τη δήλωση μαθημάτων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, θεωρείται ότι επέλεξε να εγγραφεί και να παρακολουθήσει όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα του προγράμματος σπουδών του εξαμήνου το οποίο διανύει χρονικώς από την αρχική εγγραφή του στη Σχολή, και μόνον αυτά.

β) Μετά την ολοκλήρωση και του τελευταίου εξαμήνου του προγράμματος σπουδών και μέχρι την καθ' οιονδήποτε τρόπο λήξη των σπουδών του και της φοιτητικής του ιδιότητας, κατά τους όρους του νόμου, ο φοιτητής, εφόσον δεν υποβάλει ο ίδιος εμπροθέσμως τη δήλωση μαθημάτων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, θεωρείται ότι επέλεξε να εγγραφεί και να παρακολουθήσει τα υποχρεωτικά μαθήματα που τυχόν εξακολουθεί να οφείλει από όλα τα προηγούμενα εξάμηνα του είδους (χειμερινού ή εαρινού) του χρονικά επόμενου εξαμήνου, και μόνον αυτά (δηλαδή, αν ο φοιτητής βρίσκεται στο 9ο, 11ο κ.λπ. εξάμηνο θα θεωρείται ότι επέλεξε να εγγραφεί και να παρακολουθήσει τα υποχρεωτικά μαθήματα που τυχόν εξακολουθεί να οφείλει από το 1ο, 3ο, 5ο και 7ο εξάμηνο, ενώ αν ο φοιτητής βρίσκεται στο 10ο, 12ο κ.λπ. εξάμηνο θα θεωρείται ότι επέλεξε να εγγραφεί και να παρακολουθήσει τα υποχρεωτικά μαθήματα που τυχόν εξακολουθεί να οφείλει από το 2ο, 4ο, 6ο και 8ο εξάμηνο).

8. Οι δηλώσεις εγγραφής και συμμετοχής στα μαθήματα που επιλέγονται από τον φοιτητή για συγκεκριμένο κάθε φορά ακαδημαϊκό εξάμηνο -ή θεωρούνται ότι επελέγησαν από αυτόν σε περίπτωση παράλειψης εμπρόθεσμης υποβολής της δήλωσης μαθημάτων εκ μέρους του- καταχωρούνται από τη Γραμματεία του Τμήματος ηλεκτρονικά στην ατομική του μερίδα.

ΑΡΘΡΟ 4^ο

Κατηγορίες μαθημάτων - Ιδιαιτερότητες

1. Τα προσφερόμενα μαθήματα του προγράμματος σπουδών (βλ. *V. A. 1.*) είναι συνολικά 132 και διακρίνονται σε δύο είδη: Υποχρεωτικά (συνολικά 37) και Επιλογής (συνολικά 95).

2. Τα Υποχρεωτικά μαθήματα (Υ) είναι 37 (βλ. *V. A. 2. Α*): κωδ. αριθ. Υ 1-37) και κατανέμονται σε όλα τα εξάμηνα του προγράμματος σπουδών (1ο-8ο).

3. Τα μαθήματα Επιλογής διακρίνονται περαιτέρω σε 4 κατηγορίες: Επιλογής Γενικής Παιδείας (ΓΠ), Επιλογής Διακλαδικών Σεμιναρίων (ΔΣ), Περιορισμένης Επιλογής Ειδικών Γνώσεων (ΠΕ), Ελεύθερης Επιλογής Ειδικών Γνώσεων (ΕΛΕ). Ειδικότερα:

α. Τα μαθήματα επιλογής Γενικής Παιδείας (ΓΠ) προσφέρονται στο 1ο εξάμηνο σπουδών και είναι συνολικά τέσσερα (4) (βλ. *V. A. 2. Β*): κωδ. αριθ. ΓΠ1, ΓΠ3, ΓΠ4, ΓΠ5). Ο φοιτητής υποχρεούται από αυτά να επιλέξει ένα (1) μάθημα.

β. Τα Διακλαδικά Σεμινάρια επιλογής (ΔΣ) προσφέρονται στο 5ο και 6ο εξάμηνο σπουδών, είναι συνολικά 10, δηλαδή 5 για καθένα από τα δύο αυτά εξάμηνα (βλ. *V. A. 2. Γ*): κωδ. αριθ. ΔΣ 1-10), και περιλαμβάνουν θέματα που άπτονται περισσοτέρων του ενός κλάδων δικαίου, με προτίμηση σε επίκαιρα ή υπό εξέλιξη ζητήματα. Η διδασκαλία γίνεται από δύο (2) έως τέσσερα (4) μέλη ΔΕΠ, έτσι ώστε να ενισχύεται η από ποικίλες οπτικές γωνίες προσέγγιση του επιστημονικού αντικειμένου. Ο φοιτητής επιλέγει υποχρεωτικά ένα (1) από τα συνολικά 5 προσφερόμενα διακλαδικά σεμινάρια κάθε εξαμήνου, δηλαδή συνολικά παρακολουθεί δύο (2) διακλαδικά σεμινάρια.

γ. Τα μαθήματα Περιορισμένης Επιλογής Ειδικών Γνώσεων (ΠΕ) προσφέρονται στο 2ο, 5ο, 7ο και 8ο εξάμηνο σπουδών και είναι συνολικά 30 (κωδ. αριθ. ΠΕ 1-30). Στόχο έχουν να διασφαλίσουν στο φοιτητή την ενδεικτική προσέγγιση ειδικότερων θεματικών σε όλους τους κύριους κλάδους δικαίου και διακρίνονται σε έξι (6) κύκλους των πέντε (5) μαθημάτων ο καθένας. Ένας κύκλος προσφέρεται στο 2ο εξάμηνο, ένας κύκλος στο 5ο εξάμηνο, δύο κύκλοι στο 7ο και δύο κύκλοι στο 8ο εξάμηνο. Από καθέναν από τους κύκλους αυτούς ο φοιτητής υποχρεούται να επιλέξει ένα (1) μάθημα, δηλαδή να παρακολουθήσει συνολικά έξι (6) από προσφερόμενα συνολικά τριάντα (30) τέτοια μαθήματα. Τα μαθήματα αυτά προσφέρονται και ως μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής Ειδικών Γνώσεων (ΕΛΕ) στο 7ο και 8ο εξάμηνο και ειδικότερα στο αντίθετο κάθε φορά εξάμηνο (χειμερινό ή εαρινό) από αυτό κατά το οποίο προσφέρονται ως ΠΕ.

δ. Τα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής Ειδικών Γνώσεων (ΕΛΕ) προσφέρονται σε δύο κύκλους, έναν στο 7ο και έναν στο 8ο εξάμηνο σπουδών, και είναι καταρχήν πενήντα (50), δηλαδή εικοσιπέντε (25) ανά εξάμηνο (κωδ. αριθ. ΕΛΕ 21-43, ΕΛΕ 45, ΕΛΕ 83 και ΕΛΕ 56-81), εκτός αν η Συνέλευση του Τμήματος αποφασίσει διαφορετικά.

Επιπλέον αυτών, ως μαθήματα ΕΛΕ προσφέρονται, στο αντίθετο κάθε φορά εξάμηνο, όπως προβλέπεται παραπάνω υπό γ, και τα μαθήματα ΠΕ της προηγούμενης παραγράφου, για τους φοιτητές που δεν τα έχουν επιλέξει ήδη ως μαθήματα ΠΕ (βλ. *V. A. 2. Δ*) και *Ε*): κωδ. αριθ. ΕΛΕ 1-20 και ΕΛΕ 46-55).

Τα μαθήματα ΕΛΕ έχουν δύο στόχους: αα) Να παράσχουν στο φοιτητή τη δυνατότητα επιλογής μεταξύ της διασποράς του ενδιαφέροντός του σε ποικίλους κλάδους ή της εξειδίκευσής του σε μια συγκεκριμένη κατεύθυνση, και ββ) Να επιτρέψουν τη διδασκαλία σε μικρά ακροατήρια, με στενή επικοινωνία του διδάσκοντα με τους φοιτητές, καθώς και τη συστηματική εκπόνηση επιστημονικών φοιτητικών εργασιών.

Στα μαθήματα ΕΛΕ περιλαμβάνονται και εικοσιπέντε (25) ξενόγλωσσα μαθήματα (βλ. *V. A. 2. Ε*): κωδ. αριθ. ΕΛΕ 34-43, ΕΛΕ 45, ΕΛΕ 83 και ΕΛΕ 68-80), με τη δυνατότητα συμμετοχής και αλλοδαπών φοιτητών του προγράμματος Erasmus (οι οποίοι δεν εμπίπτουν στο ανώτατο όριο αριθμού συμμετοχών στο μάθημα κατ' άρθρο 3 παρ. 2 του παρόντος, αλλά προστίθενται σε αυτό), για να δοθεί η δυνατότητα και στον ημεδαπό

φοιτητή να εξοικειώνεται με την ξενόγλωσση νομική ορολογία. Ωστόσο δεν επιτρέπεται να επιλεγεί ξενόγλωσσο μάθημα, το οποίο επικαλύπτεται από άλλο (ελληνόγλωσσο ή ξενόγλωσσο) μάθημα που έχει ήδη επιλέξει ο φοιτητής, και το αντίστροφο, σύμφωνα με τα εμφανιζόμενα στο Παράρτημα 8 του παρόντος.

Από όλα αυτά τα μαθήματα ΕΛΕ ο φοιτητής υποχρεούται να επιλέξει δύο (2) μαθήματα από τα προσφερόμενα στο 7ο εξάμηνο και δύο (2) μαθήματα από τα προσφερόμενα στο 8ο εξάμηνο, είτε από διαφορετικούς κλάδους είτε και από τον ίδιο κλάδο Δικαίου, δηλαδή συνολικά τέσσερα (4) μαθήματα ΕΛΕ. Αντί των δύο (2) αυτών μαθημάτων ανά εξάμηνο, ο φοιτητής έχει το δικαίωμα να δηλώσει ως ΕΛΕ ένα (1) μάθημα ανά εξάμηνο (συνολικά δύο (2) μαθήματα) από τα προβλεπόμενα ως υποχρεωτικά ή επιλογής στα προγράμματα προπτυχιακών σπουδών άλλων Τμημάτων του ΑΠΘ. Τα ECTS όμως που συγκεντρώνει για το μάθημα αυτό δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα προβλεπόμενα για τα ΕΛΕ του Τμήματος Νομικής.

Η τελική εξέταση του φοιτητή στα μαθήματα ΕΛΕ μπορεί να γίνεται και με την προφορική του εξέταση επί επιστημονικής εργασίας που θα έχει εκπονήσει ο φοιτητής, υπό την καθοδήγηση του διδάσκοντα, και μπορεί να συνδυάζεται και με σύστημα συνεχούς ελέγχου γνώσεων (συμμετοχή σε ενδιάμεσες γραπτές ή προφορικές δοκιμασίες κ.λπ.) που δικαιούται να εφαρμόζει ο διδάσκων καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου διδασκαλίας.

ΑΡΘΡΟ 5°

Ενημέρωση φοιτητών

Για την ενημέρωση των φοιτητών σχετικά με το σύστημα σπουδών που καθιερώνεται από το πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών της Σχολής και τις βασικές αρχές του, το περιεχόμενο και τη σημασία των υποχρεωτικών μαθημάτων, των μαθημάτων επιλογής των επιμέρους κατηγοριών και των διακλαδικών σεμιναρίων, το σύστημα ελέγχου των γνώσεων που καθιερώνεται από το νόμο και από τον παρόντα Κανονισμό, καθώς και για την καθοδήγησή τους σε όλα τα προβλήματα των σπουδών τους, ο Διευθυντής κάθε Τομέα είναι υποχρεωμένος να δέχεται τους φοιτητές και τους ορισμένους εκπροσώπους τους στον Τομέα σε ακρόαση τουλάχιστον μία ημέρα την εβδομάδα, επί μία ώρα.

Β΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

ΑΡΘΡΟ 6°

Χρόνος και κατανομή της διδασκαλίας

1. Η διδασκαλία όλων των μαθημάτων Σύνθεσης καθώς και όλων εκείνων των μαθημάτων που περιλαμβάνονται ταυτοχρόνως τόσο στον κατάλογο Ελεύθερης Επιλογής Ειδικών Γνώσεων (ΕΛΕ) όσο και στον κατάλογο Περιορισμένης Επιλογής Ειδικών Γνώσεων (ΠΕ) γίνεται υποχρεωτικά και κατά τα δύο εξάμηνα του ακαδημαϊκού έτους (με διαφορετικό τρόπο διδασκαλίας ως ΠΕ και διαφορετικό ως ΕΛΕ, σύμφωνα με τα οριζόμενα παραπάνω στο άρθρο 4 παρ. 3 περ. γ-δ του παρόντος). Όλα τα υπόλοιπα μαθήματα (υποχρεωτικά, επιλογής και διακλαδικά σεμινάρια) διδάσκονται στο εξάμηνο σπουδών που καθορίζεται με το πρόγραμμα σπουδών.

2. Η διδασκαλία όλων των υποχρεωτικών μαθημάτων, συμπεριλαμβανομένων και των μαθημάτων Σύνθεσης που επαναλαμβάνονται και στα δύο εξάμηνα του ακαδημαϊκού έτους, γίνεται καταρχήν με διαίρεση του συνολικού ακροατηρίου σε τρία (3) τμήματα, με κατά το δυνατό ίσο αριθμό φοιτητών, με την ίδια σύνθεση φοιτητών για όλα τα μαθήματα του ίδιου εξαμήνου σπουδών, με τους ίδιους μαθησιακούς στόχους και με ομοιόμορφη ύλη διδασκαλίας για κάθε μάθημα. Η κατανομή των φοιτητών στα τμήματα γίνεται κατ' αλφαβητική σειρά, με τη σημείωση ότι οι φοιτητές ΣΣΑΣ καθώς και οι τυχόν αλλοδαποί

φοιτητές ανήκουν πάντοτε στο 1ο τμήμα. Εξαιρετικώς, σε περίπτωση έλλειψης επαρκούς αριθμού διδασκόντων σε ένα ή περισσότερα μαθήματα ή έλλειψης ικανού αριθμού αιθουσών με βάση τις διαθέσιμες ώρες, είναι δυνατή, μετά από αιτιολογημένη απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της Σχολής, η διδασκαλία του ή των εν λόγω μαθημάτων σε ένα (1) τμήμα ή σε δύο (2) τμήματα. Ειδικώς η συγχώνευση των τριών (3) τμημάτων σε δύο (2) είναι δυνατή μόνον εφόσον η διδασκαλία του μαθήματος γίνεται τις ίδιες ημέρες και ώρες σε όλα τα τμήματα, ώστε να μη δημιουργείται επικάλυψη με τα ακροατήρια άλλων μαθημάτων του ίδιου εξαμήνου σπουδών. Η Γενική Συνέλευση της Σχολής επανεξετάζει τη ρύθμιση της παρούσας παραγράφου σε κάθε περίπτωση ουσιώδους μεταβολής του αριθμού των διδασκόντων ή του αριθμού των διαθέσιμων αιθουσών της Σχολής.

3. Ο αριθμός των ωρών εβδομαδιαίας διδασκαλίας κάθε μαθήματος, όπως αναφέρεται στο Πρόγραμμα Σπουδών (βλ. V. A. 1.), απεικονίζει τη συνολική διάρκεια απασχόλησης του φοιτητή σε αίθουσα διδασκαλίας για το μάθημα αυτό (για παραδόσεις, φροντιστήρια, ασκήσεις, επαναλήψεις κ.λπ.) και δεν επιτρέπεται να παραβιάζεται από τον διδάσκοντα, ούτε με παράλειψη αλλά ούτε και με υπέρβαση του αριθμού ωρών ανά εβδομάδα, με εξαίρεση τις περιπτώσεις αναγκαίας αναπλήρωσης ωρών μαθήματος λόγω απρόβλεπτης ματαίωσης.

4. Τα ωρολόγια προγράμματα συντάσσονται υποχρεωτικά κατά τρόπο, ώστε, στο μέτρο του δυνατού, να εξασφαλίζεται το ίδιο ωράριο διδασκαλίας για όλα τα τμήματα του ίδιου μαθήματος καθώς και η συνέχεια στην παρακολούθηση των μαθημάτων χωρίς κενά για τους φοιτητές, τουλάχιστον σε σχέση με τα υποχρεωτικά μαθήματα. Την ευθύνη της τήρησης αυτής της διάταξης έχουν η Γραμματεία και η Κοσμητεία της Σχολής.

5. Κατά την ετήσια κατανομή του διδακτικού έργου πρέπει να επιδιώκεται, στο μέτρο των υφιστάμενων δυνατοτήτων σε διδακτικό προσωπικό, η τακτική εναλλαγή αυτών που διδάσκουν το κάθε μάθημα σε κάθε τμήμα, έτσι ώστε η διδασκαλία του μαθήματος σε ένα τμήμα να γίνεται, εφόσον είναι εφικτό, από διδάσκοντα διαφορετικό από αυτόν που το δίδαξε στο ίδιο τμήμα την προηγούμενη φορά.

ΑΡΘΡΟ 7^ο

Τρόπος διδασκαλίας και ελεύθερα μαθήματα

1. Η διδασκαλία των μαθημάτων συνίσταται στην παροχή μιας γενικής εικόνας της ύλης του καθενός από αυτά και στη δειγματική επιλογή ορισμένων θεμάτων για εμπάθυνση, με τη βοήθεια πρακτικών ασκήσεων, μελέτης δικαστικών αποφάσεων, διερεύνησης της βιβλιοθήκης, σύνταξης ενημερωτικών σημειωμάτων σχετικών με τις θέσεις της θεωρίας και της νομολογίας σε συγκεκριμένα ζητήματα, βάσει ειδικών ερωτηματολογίων και άλλων ανάλογων μεθόδων. Η διδασκαλία των μαθημάτων αποβλέπει στο να δίνει την αφορμή για τη μύηση των φοιτητών στη νομική σκέψη και τη μεθοδολογία της και να τους καθοδηγεί στη συμπλήρωση των γνώσεών τους με την προσωπική τους μελέτη. Ειδικά για τη διδασκαλία των μαθημάτων ΕΛΕ ισχύουν και τα οριζόμενα παραπάνω στο άρθρο 4 παρ. 3 περ. δ' και στο άρθρο 6 παρ. 1 του παρόντος Κανονισμού.

2. Η διδασκαλία των μαθημάτων Σύνθεσης αποβλέπει ειδικότερα, με βάση τη δειγματική επιλογή ορισμένων κάθε φορά θεμάτων για εμπάθυνση, στην ακόμα μεγαλύτερη ανάπτυξη της πρωτοβουλίας των φοιτητών με τη βοήθεια πολυπλοκότερων πρακτικών ασκήσεων, κριτικής ανάλυσης της νομολογίας, επεξεργασίας δικογράφων, εκπόνησης και ανάπτυξης εργασιών σε θεωρητικά θέματα και οργάνωσης εικονικών δικών, ώστε αυτοί να γίνουν ικανοί να εφαρμόζουν στην πράξη τη νομική μεθοδολογία που διδάχθηκαν, να διατυπώνουν νομικά δοκίμια και δικόγραφα της νομικής πρακτικής και να χειρίζονται άνετα τον προφορικό νομικό λόγο.

3. Το καθένα από τα μαθήματα Σύνθεσης διδάσκεται σε κάθε τμήμα από δύο (2) τουλάχιστον καθηγητές ή λέκτορες της Σχολής κάθε εξάμηνο, οι οποίοι κατανέμουν μεταξύ τους τη σχετική ύλη.

4. Η διδασκαλία των νομικών μαθημάτων που εμφανίζουν πρακτική εφαρμογή, περιλαμβάνει υποχρεωτικά και την εξάσκηση των φοιτητών στην επίλυση πρακτικών υποθέσεων, παρόμοιων σε βαρύτητα με αυτές στις οποίες θα χρειασθεί να εξετασθούν κατά τα οριζόμενα παρακάτω στο άρθρο 13 παρ. 2 του παρόντος. Η διάρκεια

της εξάσκησης αυτής των φοιτητών από τον διδάσκοντα δεν επιτρέπεται να υπολείπεται του ενός τρίτου (1/3) – και στα μαθήματα Σύνθεσης του ενός δευτέρου (1/2)– του συνολικού αριθμού των ωρών διδασκαλίας του μαθήματος, κατανεμόμενων ελευθέρως από τον διδάσκοντα στο σύνολο των ημερών και ωρών της διδασκαλίας του.

5. Για τη συμπλήρωση του διδακτικού έργου κάθε Τομέας μπορεί να οργανώνει, μόνος ή σε συνεργασία με άλλον ή άλλους Τομείς ή και με εξωπανεπιστημιακούς επιστημονικούς, κοινωνικούς ή επαγγελματικούς φορείς, ελεύθερα μαθήματα, χωρίς απόδοση πιστωτικών μονάδων, υπό τύπο σεμιναρίων πάνω σε συγκεκριμένο κάθε φορά επιστημονικό θέμα, με τη συνεργασία και την ενεργό συμμετοχή των φοιτητών, κατανεμομένων σε ομάδες εργασίας, με ελεύθερη ανταλλαγή θέσεων στο πλαίσιο διαλογικής συζήτησης.

ΑΡΘΡΟ 8^ο

Διδακτέα ύλη και συντονισμός διδασκαλίας

1. Η Γενική Συνέλευση της Σχολής, μετά από εισήγηση των Τομέων, καθορίζει την έκταση της διδακτέας ύλης του κάθε μαθήματος (υποχρεωτικού ή επιλογής) καθώς και τις περιοχές της εμβάθυνσης στα μαθήματα Σύνθεσης, στο πλαίσιο της περιγραφής του κάθε μαθήματος στον Οδηγό Σπουδών.

2. Χωρίς να θίγεται η ελευθερία των διδασκόντων ως προς τον τρόπο διδασκαλίας, η Κοσμητεία της Σχολής, σε συνεργασία με τους Διευθυντές των Τομέων, μεριμνά για το συντονισμό και την επίτευξη της ομοιομόρφης διδασκαλίας του ίδιου μαθήματος στα περισσότερα τμήματα, στα οποία είναι κατανεμημένα τα ακροατήρια, ως προς την έκταση της διδακτέας ύλης και το επίπεδο δυσχέρειας των πρακτικών ασκήσεων.

ΑΡΘΡΟ 9^ο

Συγγράμματα και βοηθήματα

Η Γενική Συνέλευση της Σχολής, μετά από εισήγηση των Τομέων, καθορίζει, για κάθε μάθημα, κατάλογο συγγραμμάτων ή άλλων διδακτικών βοηθημάτων που υποδεικνύονται στους φοιτητές για τη μελέτη τους, πέραν των όσων διανέμονται σε αυτούς από το Σύστημα ΕΥΔΟΞΟΣ. Η Κοσμητεία της Σχολής καταβάλλει προσπάθεια, ώστε τα πρόσθετα αυτά συγγράμματα ή διδακτικά βοηθήματα να υπάρχουν σε ικανό αριθμό αντιτύπων στο αναγνωστήριο της Βιβλιοθήκης της Σχολής.

ΑΡΘΡΟ 10^ο

Οδηγός σπουδών - Αξιολόγηση από τους φοιτητές

1. Οι αποφάσεις των δύο προηγούμενων άρθρων αναρτώνται στην ιστοσελίδα της Σχολής, στο σημείο που αυτή αναφέρεται στον Οδηγό Σπουδών.

2. Με τη συμπλήρωση της 8ης εβδομάδας διδασκαλίας κάθε εξαμήνου οι φοιτητές μπορούν να προβαίνουν ηλεκτρονικά, μέσω των ιστοσελίδων της ΜΟΔΙΠ (<http://qa.auth.gr>) και της Σχολής (<http://www.law.auth.gr>), σε αξιολόγηση των διδασκόμενων σε αυτούς μαθημάτων καθώς και των διδασκόντων τα μαθήματα αυτά, προς τον σκοπό της βελτίωσης του επιπέδου των σπουδών.

Γ ΄ Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο **ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ**

ΑΡΘΡΟ 11^ο

Αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών

1. Η αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών γίνεται βάσει τελικής εξέτασης μετά τη λήξη του εξαμήνου. Εκτός αν ορίζεται διαφορετικά με νόμο ή Υπουργική Απόφαση, οι τελικές εξετάσεις διενεργούνται αποκλειστικά

μετά το πέρας του χειμερινού ή του εαρινού εξαμήνου για τα μαθήματα που διδάχθηκαν στα εξάμηνα αυτά, αντίστοιχα. Ειδικά τα μαθήματα της Ποινικής και Διοικητικής Δικονομίας, εφόσον δηλωθούν κανονικά στο εξάμηνο στο οποίο διδάσκονται, εξετάζονται επαναληπτικά και στο άλλο εξάμηνο. Ο φοιτητής δικαιούται να εξεταστεί στα δηλωθέντα εκ μέρους του μαθήματα και των δύο εξαμήνων, πριν από την έναρξη του χειμερινού εξαμήνου, μέσα στον μήνα Σεπτέμβριο.

2. Φοιτητές που βρίσκονται από το ένατο (9ο) ως το δωδέκατο (12ο) εξάμηνο των σπουδών τους και οφείλουν μαθήματα που δεν υπερβαίνουν συνολικά τα τριάντα (30) ECTS δικαιούνται να εξετάζονται στα δηλωθέντα εκ μέρους τους μαθήματα και των δύο εξαμήνων σε όλες τις εξεταστικές περιόδους. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να παράσχει τη δυνατότητα αυτή και σε φοιτητές μεγαλύτερων εξαμήνων εφόσον συντρέχει σοβαρός λόγος και δεν οφείλουν περισσότερα από τρία (3) μαθήματα.

3. Ειδικά στα μαθήματα ΕΛΕ, για την τελική εξέταση του φοιτητή ισχύουν και τα οριζόμενα παραπάνω στο άρθρο 4 παρ. 3 περ. δ' τελευτ. εδάφ. του παρόντος Κανονισμού.

ΑΡΘΡΟ 12^ο

Τελικές εξετάσεις

1. Υπό την επιφύλαξη των λοιπών ορισμών του παρόντος άρθρου, οι τελικές εξετάσεις κάθε μαθήματος είναι γραπτές.

2. Ο διδάσκων δύναται, με ανακοίνωση που αναρτά υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του μαθήματος κατά την έναρξη των παραδόσεων, να προσφέρει προφορικές εξετάσεις για όσους φοιτητές του υποβάλλουν σχετική έγγραφη δήλωση κατά το πέρας των παραδόσεων. Σε περίπτωση που ο αριθμός των αιτουμένων την προφορική τους εξέταση υπερβαίνει τους σαράντα (40) φοιτητές, ο διδάσκων δικαιούται να πραγματοποιεί ενώπιον του ακροατηρίου, σε μια από τις τελευταίες παραδόσεις του μαθήματος, κλήρωση γράμματος του αλφαβήτου, από το οποίο και μετά θα αρχίζει η μέτρηση των φοιτητών που θα εξετασθούν προφορικά μέχρι τη συμπλήρωση του αριθμού σαράντα (40) ή του τυχόν μεγαλύτερου αριθμού που θα ορίσει ο διδάσκων ανάλογα με τις δυνατότητές του. Για τη διεξαγωγή της προφορικής εξέτασης ο διδάσκων εκδίδει και αναρτά στην ιστοσελίδα του μαθήματος ξεχωριστό πρόγραμμα προφορικών εξετάσεων με τα ονοματεπώνυμα των φοιτητών που θα συμμετάσχουν σε αυτές καθώς και με τις ώρες εξέτασης κάθε ομάδας φοιτητών, η οποία δεν μπορεί να περιλαμβάνει λιγότερα από δύο (2) ούτε περισσότερα από έξι (6) άτομα. Αν ζητά προφορική εξέταση ένας (1) μόνο φοιτητής, κατά την εξέταση πρέπει να είναι παρόν και κάποιο άλλο μέλος ΔΕΠ ή ΕΔΙΠ του Τομέα και αν αυτό δεν είναι εφικτό, πρέπει να παρευρίσκεται ο εκάστοτε γραμματέας του Τομέα.

Η συμμετοχή του φοιτητή σε προφορική εξέταση, ανεξάρτητα από την τυχόν επιτυχία ή αποτυχία του σε αυτήν, αποκλείει τον φοιτητή οριστικά από τη συμμετοχή στις γραπτές εξετάσεις του μαθήματος για το ίδιο εξάμηνο. Στην περίπτωση αυτή, τυχόν αυθαίρετη συμμετοχή του φοιτητή στις γραπτές εξετάσεις δεν λαμβάνεται υπόψη ούτε ανακοινώνεται γι' αυτήν βαθμός.

3. Πέραν των οριζομένων στην προηγούμενη παράγραφο, οι διδάσκοντες, λαμβάνουν ειδική μέριμνα για την προφορική εξέταση φοιτητών με αποδεδειγμένη πριν από την εισαγωγή τους στο Ίδρυμα δυσλεξία ή με σοβαρά κινητικά προβλήματα ή με προβλήματα όρασης που δυσχεραίνουν ουσιαδώς τη συμμετοχή τους σε γραπτές εξετάσεις, σύμφωνα με διαδικασία που ορίζεται στον Εσωτερικό Κανονισμό του Ιδρύματος.

ΑΡΘΡΟ 13^ο

Διεξαγωγή των εξετάσεων

1. Η τελική εξέταση κάθε μαθήματος, γραπτή ή προφορική, αποβλέπει κατά κύριο λόγο στον έλεγχο της κριτικής ικανότητας του εξεταζομένου και όχι της ικανότητάς του να απομνημονεύει.

2. Η τελική εξέταση των νομικών μαθημάτων που εμφανίζουν πρακτική εφαρμογή, ανεξαρτήτως αν η

εξέταση διεξάγεται γραπτά ή προφορικά, συνίσταται υποχρεωτικά στην επίλυση πρακτικών ασκήσεων, ενδεχομένως δε και στην απάντηση σε θεωρητικές ερωτήσεις κρίσης. Στην περίπτωση που υπάρχουν και θεωρητικές ερωτήσεις, οι απαντήσεις στα πρακτικά θέματα βαρύνουν κατά την αξιολόγηση της συνολικής επίδοσης του φοιτητή κατά ποσοστό τουλάχιστον εξήντα τοις εκατό (60%). Ειδικώς στα κείμενα των θεμάτων εξέτασης που διανέμονται στους φοιτητές κατά τη διενέργεια των γραπτών εξετάσεων, πρέπει υποχρεωτικά να περιλαμβάνεται σαφής αριθμητική ένδειξη για τις μονάδες βαθμού που αντιστοιχούν σε κάθε θέμα εξέτασης (θεωρητικό, πρακτικό) καθώς και σε καθένα από τα επιμέρους ερωτήματα του πρακτικού θέματος.

3. Τα θέματα των πρακτικών ασκήσεων και των θεωρητικών ερωτήσεων που επιλέγονται από τον διδάσκοντα πρέπει να διερευνούν την κριτική αφομοίωση των γνώσεων από τους φοιτητές, να είναι ανάλογα με το επίπεδο σπουδών που παρέχονται και να είναι δυνατό να απαντηθούν μέσα στον οριζόμενο χρόνο με βάση την ύλη και τις μεθόδους διδασκαλίας του μαθήματος.

4. Για την απάντηση τόσο των πρακτικών όσο και των θεωρητικών θεμάτων επιτρέπεται η χρησιμοποίηση Κωδίκων Νομοθεσίας, χωρίς σχόλια και χωρίς σημειώσεις των φοιτητών.

5. Ειδικά για τις γραπτές εξετάσεις πρέπει υποχρεωτικά να τηρούνται οι ακόλουθοι κανόνες:

α) Η γραπτή εξέταση κάθε μαθήματος διαρκεί δύο (2) ώρες, και ειδικά για τα μαθήματα Σύνθεσης δύο και μισή (2 ½) ώρες, μετά τη διανομή των θεμάτων.

β) Η Γραμματεία της Σχολής οφείλει να αναρτά εγκαίρως στη οικεία ιστοσελίδα το ενιαίο πρόγραμμα των γραπτών εξετάσεων του εξαμήνου, το οποίο πρέπει υποχρεωτικά να περιέχει, για κάθε μάθημα, την ημέρα διεξαγωγής της εξέτασης και τα χρονικά όρια έναρξης και λήξης της για καθένα από τα περισσότερα τμήματα, στα οποία κατανέμονται ενδεχομένως οι φοιτητές. Ακόμη, η Γραμματεία της Σχολής οφείλει να αναρτά εγκαίρως στη οικεία ιστοσελίδα τον μηχανογραφικό κατάλογο των δικαιούμενων να συμμετάσχουν σε κάθε γραπτή εξέταση, ανά μάθημα και τμήμα, φοιτητών.

γ) Οι διδάσκοντες λαμβάνουν μέριμνα για τη διεξαγωγή της γραπτής εξέτασης, εφόσον είναι πρακτικά δυνατό, την ίδια ώρα σε όλα τα τμήματα διδασκαλίας του ίδιου μαθήματος, καθώς και για την ομοιομορφία της εξέτασης από την άποψη της βαρύτητας των θεμάτων και των κριτηρίων αξιολόγησης των φοιτητών. Ακόμη, οι διδάσκοντες οφείλουν να διαμορφώνουν τέτοια θέματα εξετάσεων, ώστε να ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος αντιγραφής ή φαλκίδευσης του αποτελέσματος της εξεταστικής διαδικασίας με τεχνολογικά μέσα. Τέλος, οι διδάσκοντες οφείλουν να είναι συνεχώς παρόντες στους χώρους των εξετάσεων, να ασκούν εποπτεία για την απρόσκοπτη και αδιάβλητη διεξαγωγή τους και να λαμβάνουν τα αναγκαία για το σκοπό αυτό μέτρα.

δ) Κάθε εξεταζόμενος φοιτητής οφείλει να έχει διαπιστώσει, πριν από την προσέλευσή του στη συγκεκριμένη εξέταση, την αναγραφή του ονόματός του στον μηχανογραφικό κατάλογο της Γραμματείας της Σχολής για τους δικαιούχους συμμετοχής στην εξέταση στο συγκεκριμένο μάθημα και τμήμα. Οι εξεταζόμενοι φοιτητές απαγορεύεται να επιχειρούν αντιγραφή απαντήσεων ή οποιοδήποτε άλλο τρόπο φαλκίδευσης του αποτελέσματος της εξεταστικής διαδικασίας καθώς και να προσκομίζουν στις αίθουσες των εξετάσεων βιβλία, βοηθήματα, σημειώσεις ή ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας. Τυχόν εγγείρημα χρήσης ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας κατά τη διάρκεια της εξεταστικής διαδικασίας αποτελεί ιδιαίτερα επιβαρυντική περίπτωση σε βάρος του εξεταζόμενου. Ακόμη, οι εξεταζόμενοι φοιτητές απαγορεύεται να χρησιμοποιούν ως «πρόχειρο» ένα χωριστό φύλλο, αλλά επιτρέπεται να χρησιμοποιούν για το σκοπό αυτό αποκλειστικά και μόνο την τελευταία σελίδα της τετρασέλιδης κόλλας αναφοράς στην οποία αναπτύσσουν τις απαντήσεις τους. Σε περίπτωση παραβίασης των απαγορεύσεων αυτών επιβάλλεται, ως μέτρο εσωτερικής τάξης για τη διασφάλιση του αδιαβλήτου της εξεταστικής διαδικασίας, ο μηδενισμός του γραπτού, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε άλλη σχετική πρόβλεψη κυρώσεων.

ε) Οι καθορισμένοι επιτηρητές οφείλουν να ελέγχουν το επίσημο παραστατικό του ΑΠΘ που αποδεικνύει τη

φοιτητική ιδιότητα και πιστοποιεί την ταυτότητα του εξεταζομένου, να διαπιστώνουν την αναγραφή του ονοματεπωνύμου και του αριθμού ειδικού μητρώου του φοιτητή επάνω στο γραπτό, να μονογράφουν κάθε γραπτό, να επιτηρούν συνεχώς τις εισόδους και εξόδους της αίθουσας, ιδίως κατά την ώρα λήξης του χρόνου εξέτασης και παράδοσης των γραπτών, και να φροντίζουν ώστε να μην εξέρχεται ή αποχωρεί κανείς από την αίθουσα εξετάσεων πριν από την πάροδο τριάντα λεπτών (30') από τη διανομή των θεμάτων.

στ) Μετά τη συγκέντρωση των γραπτών, οι επιτηρητές καταμετρούν τα γραπτά που έχουν παραλάβει και ένας από αυτούς βεβαιώνει τον αριθμό των γραπτών που έχουν παραληφθεί. Στη συνέχεια τα γραπτά παραδίδονται στον διδάσκοντα, ο οποίος τα καταμετρά και βεβαιώνει με την υπογραφή του ενώπιον του επιτηρητή τον αριθμό των γραπτών που έχει παραλάβει.

ζ) Οι απαντήσεις στα θέματα των γραπτών εξετάσεων, πρακτικά και θεωρητικά, συζητούνται μετά την έκδοση των αποτελεσμάτων από τους διδάσκοντες με τους ενδιαφερόμενους φοιτητές σε ειδικά καθορισμένες ώρες, οι δε φοιτητές έχουν δικαίωμα να βλέπουν το γραπτό τους -της τρέχουσας κάθε φορά εξεταστικής περιόδου- και να ζητούν εξηγήσεις για τον τρόπο που αυτό αξιολογήθηκε.

ΑΡΘΡΟ 14°

Βαθμολογία - Λήψη πτυχίου

1. Οι διδάσκοντες οφείλουν να παραδίδουν στη Γραμματεία της Σχολής τα αποτελέσματα των τελικών εξετάσεων, γραπτών ή/και προφορικών ενιαία στον ίδιο πίνακα, για κάθε μάθημα ή διακλαδικό σεμινάριο, το αργότερο εντός είκοσι πέντε (25) ημερών από την ημέρα διεξαγωγής της εξέτασης. Επί προφορικών εξετάσεων ο διδάσκων δεν επιτρέπεται να ανακοινώνει αμέσως το αποτέλεσμα της εξέτασης στους εξετασθέντες φοιτητές κάθε ομάδας, αλλά μόνο συγκεντρωτικά για το σύνολο των εξετασθέντων.

2. Σε όλα τα μαθήματα και διακλαδικά σεμινάρια του Προγράμματος Σπουδών το αποτέλεσμα του ελέγχου των γνώσεων του φοιτητή εκφράζεται αριθμητικά με βαθμούς από μηδέν (0) έως δέκα (10). Στους πίνακες των αποτελεσμάτων η αποτυχία σημειώνεται με βαθμούς από μηδέν (0) έως τέσσερα (4) και η επιτυχία με βαθμούς από πέντε (5) έως δέκα (10).

3. Κατά τη βαθμολόγηση από τους διδάσκοντες δεν επιτρέπεται να λαμβάνεται υπόψη ενδεχόμενη έκφραση αιτήματος του φοιτητή να καταχωρηθεί ως αποτυχών, σε περίπτωση που δεν επιτύχει την επιθυμητή γι' αυτόν βαθμολογία.

4. Οι πίνακες των αποτελεσμάτων αναρτώνται από τη Γραμματεία στην ιστοσελίδα της Σχολής και είναι προσβάσιμοι στο σύνολό τους από όλους τους φοιτητές, αναγράφουν όμως μόνον το μάθημα, τον αριθμό ειδικού μητρώου και τη βαθμολογία, χωρίς αναφορά του ονοματεπωνύμου των εξετασθέντων φοιτητών.

5. Δεν επιτρέπεται η μεταφορά βαθμού φοιτητή από μια εξεταστική περίοδο σε άλλη, ούτε η ανακοίνωση βαθμού φοιτητή που εξετάστηκε σε τμήμα διαφορετικό από εκείνο στο οποίο ανήκει, σύμφωνα με την αλφαβητική κατανομή των τμημάτων διδασκαλίας του μαθήματος

6. α) Με την επιφύλαξη των μεταβατικών διατάξεων του παρόντος Κανονισμού, ο φοιτητής περατώνει υποχρεωτικά τον πρώτο κύκλο σπουδών του στη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και του απονέμεται ως τίτλος σπουδών το πτυχίο της Νομικής Σχολής, μόλις συγκεντρώσει διακόσιες σαράντα (240) πιστωτικές μονάδες και έχει ολοκληρώσει την επιτυχή εξέτασή του στα τριανταεπτά (37) υποχρεωτικά μαθήματα του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και σε δεκατρία (13) από τα προσφερόμενα σε αυτό μαθήματα επιλογής και διακλαδικά σεμινάρια (1 ΓΠ + 2 ΔΣ + 6 ΠΕ + 4 ΕΛΕ), σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους του παρόντος Κανονισμού.

β) Επιπλέον, για την απονομή του τίτλου σπουδών πρώτου κύκλου είναι δυνατό να απαιτείται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο νόμο και τους κανονισμούς του Ιδρύματος, και η επιτυχής εκ μέρους του φοιτητή ολοκλήρωση

μαθημάτων μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας (με τις τυχόν πρόσθετες αντίστοιχες πιστωτικές μονάδες) ή η αποδεδειγμένη γνώση της.

γ) Μέχρι τη θέσπιση και θέση σε ισχύ των ως άνω κανονισμών του ιδρύματος αναφορικά με τις απαιτήσεις ξένων γλωσσών για τη λήψη πτυχίου, ο φοιτητής δύναται να επιλέγει προαιρετικά μαθήματα ξένων γλωσσών από αυτά που προσφέρουν συναφείς δομές του ΑΠΘ (Κέντρο Διδασκαλίας Ξένων Γλωσσών). Η επιτυχής παρακολούθηση των μαθημάτων αυτών καταχωρείται, χωρίς πιστωτικές μονάδες (ECTS), στη μερίδα του φοιτητή και εμφανίζεται στην αναλυτική του βαθμολογία και στο Παράρτημα Διπλώματος χωρίς ο σχετικός βαθμός να προσμετράται στον υπολογισμό του βαθμού πτυχίου. Ειδικώς, ωστόσο τα μαθήματα των γλωσσών με νομική ορολογία (λ.χ. Αγγλικά για Νομικές Σπουδές I, II) λαμβάνουν και τις προβλεπόμενες δύο (2), για το καθένα μάθημα, πιστωτικές μονάδες (ECTS), οι οποίες θα προστίθενται στις 240 αναγκαίες για τη λήψη του πτυχίου πιστωτικές μονάδες.

δ) Επιπλέον οι φοιτητές, στο μέτρο που υπάρχουν διαθέσιμες θέσεις πρακτικής άσκησης, δύνανται να ενταχθούν στο πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών που προσφέρεται προαιρετικά ως μάθημα του Προγράμματος Σπουδών της Νομικής Σχολής και το οποίο πιστώνεται με 4 πιστωτικές μονάδες (ECTS), που θα προστίθενται στις 240 αναγκαίες για τη λήψη του πτυχίου πιστωτικές μονάδες, χωρίς να προσμετρώνται στον υπολογισμό του βαθμού πτυχίου, δεδομένου και του ότι το εν λόγω μάθημα Πρακτικής Άσκησης αξιολογείται μόνο με την ένδειξη «επέτυχε» ή «απέτυχε». Το αντίστοιχο ισχύει και για την πρακτική άσκηση που πραγματοποιούν φοιτητές της Νομικής Σχολής ΑΠΘ, στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus, στο εξωτερικό. Προτεραιότητα στην παρακολούθηση της πρακτικής άσκησης έχουν όσοι φοιτούν στο Η' και άνω εξάμηνο σπουδών και δεν οφείλουν κανένα μάθημα από τα πρώτα δύο έτη σπουδών.

ε) Η επιτυχής εξέταση του φοιτητή σε δύο (2) από τα προσφερόμενα στο Πρόγραμμα Σπουδών ξενόγλωσσα μαθήματα ελεύθερης επιλογής (ΕΛΕ 34-45, 68-80) της ίδιας ξένης γλώσσας, συνιστά «αποδεδειγμένη γνώση» της γλώσσας αυτής και απαλλάσσει σε κάθε περίπτωση τον φοιτητή από την τυχόν υποχρέωση παρακολούθησης άλλων μαθημάτων για την εκμάθησή της.

7. α) Φοιτητές που εισάγονται στη Σχολή με κατατακτήριες εξετάσεις, με μετεγγραφή ή μεταφορά θέσης από άλλες Νομικές Σχολές της χώρας ή με το σύστημα εισαγωγής από τις πανελλήνιες εξετάσεις του/των προηγούμενου/ων έτους/ών (10%) και επιθυμούν αναγνώριση μαθημάτων στα οποία είχαν εξεταστεί επιτυχώς στο Τμήμα προέλευσής τους (αρθ. 35 Ν. 4115/2013), οφείλουν να υποβάλουν εγγράφως στη Γραμματεία της Σχολής τα σχετικά αιτήματά τους εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός (1) μηνός από την ημερομηνία εγγραφής τους, συνυποβάλλοντας ταυτόχρονα απόσπασμα του Οδηγού Σπουδών του Τμήματος προέλευσης απ' το οποίο να προκύπτει η ύλη και τα συγγράμματα των μαθημάτων στα οποία είχαν εξεταστεί καθώς και πιστοποιητικό αναλυτικής τους βαθμολογίας. Τα παραπάνω αιτήματα εξετάζονται ενιαία σε μία συνεδρίαση της Συνέλευσης του Τμήματος για κάθε ακαδημαϊκό έτος μετά από εισηγήσεις των αντίστοιχων Τομέων. Αναλόγως των ECTS των μαθημάτων που αναγνωρίζει ο φοιτητής, μειώνεται αντίστοιχα ο αριθμός των εξαμήνων που απαιτούνται για την ολοκλήρωση των σπουδών του, αντιστοιχώντας τριάντα 30 ECTS για κάθε εξάμηνο.

β) Φοιτητές που συμμετέχουν σε διεθνές πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών (λ.χ. Erasmus), σε εκτέλεση σύμβασης που συνάπτει το ΑΠΘ με το αλλοδαπό Πανεπιστήμιο το οποίο τους υποδέχεται για να πραγματοποιήσουν μέρος των σπουδών τους, μπορούν, με αίτησή τους που υποβάλλεται στη Γραμματεία της Σχολής μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους στο αλλοδαπό Πανεπιστήμιο, να ζητήσουν την αναγνώριση των μαθημάτων στα οποία εξετάστηκαν επιτυχώς στο αλλοδαπό Πανεπιστήμιο, εφόσον τα μαθήματα αυτά κριθούν από τους αρμόδιους καθηγητές (διδάσκοντες τα αντίστοιχα μαθήματα) ως ισοδύναμα –από άποψη διδασκόμενης ύλης και πιστωτικών μονάδων– με μαθήματα που διδάσκονται στο πλαίσιο του εκάστοτε ισχύοντος προγράμματος σπουδών. Στα αναγνωριζόμενα με τον τρόπο αυτό μαθήματα δεν μπορούν να πιστωθούν περισσότερες πιστωτικές μονάδες (ECTS) από αυτές που προβλέπονται για τα αντίστοιχα μαθήματα του

προπτυχιακού προγράμματος σπουδών της Σχολής. Στην περίπτωση κατά την οποία ορισμένα από τα εν λόγω μαθήματα δεν αναγνωρισθούν ως ισοδύναμα με την παραπάνω διαδικασία, παρέχεται η δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους φοιτητές να ζητήσουν τα μαθήματα αυτά να αναγνωρισθούν ως μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (ΕΛΕ), με την προϋπόθεση ότι στο αλλοδαπό Πανεπιστήμιο αυτά πιστώνονται με τα ίδια τουλάχιστον ECTS, με τα οποία πιστώνονται και τα μαθήματα ΕΛΕ της Νομικής Σχολής του ΑΠΘ, αντικαθιστώντας έτσι ένα ή περισσότερα από τα αναγκαία για τη λήψη του πτυχίου 4 (τέσσερα) μαθήματα ΕΛΕ. Σε κάθε άλλη περίπτωση (λ.χ. αν ο φοιτητής δεν υποβάλει αίτηση αναγνώρισης ή έχει εξαντλήσει τον αριθμό των δυνάμενων να επιλεγούν μαθημάτων ΕΛΕ) τα μαθήματα που εξετάστηκαν επιτυχώς στο αλλοδαπό Πανεπιστήμιο καταχωρούνται μόνο στο Παράρτημα Διπλώματος, χωρίς πιστωτικές μονάδες (ECTS) και χωρίς να προσμετρώνται στον υπολογισμό του βαθμού πτυχίου.

γ) Ο τρόπος υπολογισμού του βαθμού του πτυχίου, ως τίτλου σπουδών, καθώς και ο τρόπος χαρακτηρισμού της συνολικής επίδοσης του φοιτητή σε αυτό καθορίζεται από την κείμενη νομοθεσία, όπως αυτή εξειδικεύεται από τις αποφάσεις της ΑΔΙΠ και της ΜΟΔΙΠ/ΑΠΘ.

δ) Με την επιφύλαξη των μεταβατικών διατάξεων του παρόντος Κανονισμού, για τον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου και τη σύνθεση των αναγραφόμενων σε αυτό μαθημάτων προσμετρώνται μόνο τα τριανταεπτά (37) υποχρεωτικά μαθήματα (188 πιστωτικές μονάδες) και τα αναγκαία για τη συγκέντρωση πενήντα δύο (52) πιστωτικών μονάδων δεκατρία (13) μαθήματα επιλογής (1 ΓΠ + 2 ΔΣ + 6 ΠΕ + 4 ΕΛΕ), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στις προηγούμενες διατάξεις του παρόντος Κανονισμού.

Δ ΄ Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 15^ο

Ισχύς και εφαρμογή

1. Ο παρών Κανονισμός τέθηκε σε εφαρμογή με την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2015/16 και αναφέρεται στο αναμορφωμένο και ήδη περαιτέρω αναθεωρημένο σε ορισμένες πτυχές Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών που μνημονεύεται στο προοίμιο (υπό 2) του παρόντος Κανονισμού.

2. Με τη θέση σε ισχύ του παρόντος Κανονισμού και του ως άνω αναμορφωμένου Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών έπαυσε οριστικά η εφαρμογή όλων των λοιπών Κανονισμών και Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών που ίσχυαν από το ακαδ. έτος 1993/94 και μετά, τα οποία και καταργήθηκαν.

3. Από τα Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών που ίσχυαν πριν το ακαδ. έτος 1993/94 διατηρείται απλώς η εξεταστική δυνατότητα των φοιτητών που τυχόν εξακολουθούν να ανάγονται σε αυτά και να διατηρούν κατά νόμο τη φοιτητική τους ιδιότητα κατά την έναρξη του χειμερινού εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους 2015/16. Για την εξέταση των παραπάνω φοιτητών στα επιμέρους μαθήματα ισχύουν οι ακόλουθες διακρίσεις:

α) Για όσα μαθήματα παλαιότερου Προγράμματος είναι, κατά τις σχετικές αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης του εκάστοτε αρμόδιου Τομέα, ίδια κατά περιεχόμενο με μαθήματα του αναμορφωμένου Προγράμματος, ο φοιτητής συμμετέχει στις κανονικές εξετάσεις των αντίστοιχων μαθημάτων του αναμορφωμένου Προγράμματος.

β) Για όσα υποχρεωτικά μαθήματα παλαιότερου Προγράμματος δεν διδάσκονται πλέον, η Κοσμητεία της Σχολής ορίζει, με απόφασή της, μετά από εισήγηση του εκάστοτε αρμόδιου Τομέα, την εξέταση του φοιτητή σε συναφή μαθήματα (υποχρεωτικά ή επιλογής) του αναμορφωμένου Προγράμματος.

γ) Για όσα μαθήματα επιλογής παλαιότερου Προγράμματος δεν διδάσκονται πλέον, η Κοσμητεία της Σχολής

ορίζει, με απόφασή της, μετά από εισήγηση του εκάστοτε αρμόδιου Τομέα, τα συναφή μαθήματα επιλογής του αναμορφωμένου Προγράμματος, από τα οποία θα μπορεί να επιλέξει ο φοιτητής για να αντικαταστήσει το μάθημα επιλογής που οφείλει από το παλαιότερο Πρόγραμμα.

4. Ο παρών Κανονισμός έχει πλήρη και απαρέγκλιτη εφαρμογή για τους φοιτητές που έχουν εγγραφεί στο 1ο εξάμηνο της Σχολής από το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2015/16 και μετά.

5. Για τους φοιτητές που έχουν εγγραφεί, ακόμη και με κατατακτήριες εξετάσεις, στο 1ο εξάμηνο της Σχολής από το ακαδ. έτος 1993/94 μέχρι και το ακαδ. έτος 2014/15 και διατηρούν κατά νόμο τη φοιτητική τους ιδιότητα κατά την έναρξη του χειμερινού εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους 2015/16, ο παρών Κανονισμός έχει εφαρμογή με τις αποκλίσεις που καθορίζονται στις μεταβατικές διατάξεις που ακολουθούν. Το ίδιο ισχύει αναλόγως και για τους φοιτητές που, λόγω μεταφοράς θέσης ή μεταγραφής από άλλο ΑΕΙ, εγγράφονται από το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2015/16 και μετά για πρώτη φορά στη Σχολή σε εξάμηνο μεγαλύτερο του 1ου, όμως η αρχική εγγραφή τους στο 1ο εξάμηνο του ΑΕΙ προέλευσης έχει γίνει μέχρι και το ακαδ. έτος 2014/15. Στις μεταβατικές διατάξεις που ακολουθούν, και οι δύο παραπάνω κατηγορίες χαρακτηρίζονται ενιαία ως «πρώτης εγγραφής».

ΑΡΘΡΟ 16^ο

Για τους φοιτητές με ημερομηνία πρώτης εγγραφής από 1993/94 έως και 2014/15

1. Για τους φοιτητές με ημερομηνία πρώτης εγγραφής από το ακαδημαϊκό έτος 1993/94 έως και το ακαδημαϊκό έτος 2014/15, που διατηρούν κατά νόμο τη φοιτητική τους ιδιότητα κατά την έναρξη του χειμερινού εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους 2015/16, θα διενεργηθεί αυτομάτως από τη Γραμματεία μηχανογραφική μεταφορά όλων των μαθημάτων του παλαιού Προγράμματος Σπουδών, στα οποία έχουν ήδη εξεταστεί επιτυχώς, σε νέα μηχανογραφική μερίδα τους που θα ανοιχθεί με βάση το αναμορφωμένο Πρόγραμμα Σπουδών και τον πίνακα αντιστοίχισης μαθημάτων που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 9 του παρόντος, με τις πιστωτικές μονάδες που έχουν τα εν λόγω μαθήματα στο αναμορφωμένο Πρόγραμμα Σπουδών. Μετά τη θέση σε ισχύ του παρόντος Κανονισμού, εξετάσεις διεξάγονται μόνο για τα μαθήματα του αναμορφωμένου Προγράμματος Σπουδών.

2. Ο εν λόγω φοιτητής θα εντάσσεται πλέον στο αναμορφωμένο Πρόγραμμα Σπουδών, υποκείμενος εφεξής πλήρως και απαρεγκλίτως στους ορισμούς του αναμορφωμένου Προγράμματος και στον παρόντα Κανονισμό, με τις ακόλουθες διαφοροποιήσεις:

Θα δικαιούται να λάβει πτυχίο εφόσον συγκεντρώσει τουλάχιστον διακόσιες σαράντα (240) πιστωτικές μονάδες (χωρίς να προσμετρώνται σε αυτές οι πιστωτικές μονάδες από την τυχόν αναγκαία παρακολούθηση κύκλου μαθημάτων ξένης γλώσσας, η οποία σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι υποχρεωτική για τους φοιτητές με ημερομηνία πρώτης εγγραφής μέχρι και το 2014/15). Από αυτές, οι εκατόν ογδόντα οκτώ (188) πιστωτικές μονάδες θα πρέπει να προέρχονται από τριανταεπτά (37) υποχρεωτικά μαθήματα του αναμορφωμένου Προγράμματος, με βάση τις αντιστοιχίσεις μαθημάτων του Παραρτήματος 9 του παρόντος, και τουλάχιστον 52 πιστωτικές μονάδες από τουλάχιστον δεκατρία (13) οποιασδήποτε κατηγορίας μαθήματα επιλογής του παλαιού Προγράμματος (γενικής ή ειδικής επιλογής) ή/και του αναμορφωμένου Προγράμματος (ΓΠ, ΔΣ, ΠΕ, ΕΛΕ), και πάλι με βάση το Παράρτημα 9 του παρόντος. Για το σκοπό αυτό, όλα τα πάσης φύσεως μαθήματα επιλογής, τόσο του παλαιού όσο και του αναμορφωμένου Προγράμματος Σπουδών, θεωρούνται ισοδύναμα, με τέσσερις (4) πιστωτικές μονάδες το καθένα. Ωστόσο, μεταξύ των δεκατριών (13) μαθημάτων επιλογής θα πρέπει οπωσδήποτε να περιλαμβάνονται τέσσερα (4) τουλάχιστον μαθήματα από οποιοσδήποτε διαφορετικές ενότητες μαθημάτων *ειδικής επιλογής* του παλαιού Προγράμματος ή/και από οποιοσδήποτε διαφορετικές ενότητες μαθημάτων *περιορισμένης επιλογής* (ΠΕ) του αναμορφωμένου Προγράμματος Σπουδών.

Ο τρόπος υπολογισμού του βαθμού του πτυχίου, ως τίτλου σπουδών, καθώς και ο τρόπος χαρακτηρισμού της

συνολικής επίδοσης του φοιτητή σε αυτό καθορίζεται από την κείμενη νομοθεσία, όπως αυτή εξειδικεύεται από τις αποφάσεις της ΑΔΠ και της ΜΟΔΠ/ΑΠΘ. Ωστόσο, για τον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου και τη σύνθεση των αναγραφόμενων σε αυτό μαθημάτων γίνονται οι ακόλουθες διαφοροποιήσεις (με βάση τις προγενέστερες με αριθ. 61/30.10.1986, 331/15.5.2012 και 332/26.6.2012 αποφάσεις της Γ.Σ. του Τμήματος καθώς και τις με αριθ. 8/17.12.2013 και 21/1.7.2014 αποφάσεις της Γ.Σ. της Σχολής):

αα) Φοιτητής με ημερομηνία πρώτης εγγραφής από το ακαδημαϊκό έτος 2012/13 μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2014/15 δικαιούται, εφόσον αποφοιτήσει το αργότερο μέχρι τη λήξη του ακαδημαϊκού έτους 2017/18 (δηλ. εξεταζόμενος μέχρι και στην εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου 2018), να επικαλεσθεί την τυχόν προγενέστερη της θέσης σε ισχύ του παρόντος Κανονισμού επιτυχή εξέτασή του μέχρι και σε δύο (2) επιπλέον μαθήματα γενικής ή ειδικής επιλογής του παλαιού Προγράμματος από όσα είναι αναγκαία για τη συγκέντρωση πενήντα δύο (52) πιστωτικών μονάδων, δηλαδή δικαιούται να φθάσει μέχρι και τις εξήντα (60) κατ' ανώτατο όριο πιστωτικές μονάδες από μαθήματα επιλογής. Σε περίπτωση που έχει επιτύχει, πριν από τη θέση σε ισχύ του παρόντος Κανονισμού, σε περισσότερα από δύο (2) τέτοια πρόσθετα μαθήματα επιλογής του παλαιού Προγράμματος, ο εν λόγω φοιτητής υποχρεούται να δηλώσει στην αίτηση ορκωμοσίας του ποια από αυτά επιθυμεί να μην προσμετρηθούν στον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου του. Αν δεν υποβάλει τέτοια δήλωση, θα προσμετρηθούν τα αναγκαία για τη συγκέντρωση εξήντα (60) πιστωτικών μονάδων μαθήματα επιλογής στα οποία έχει επιτύχει με τον μεγαλύτερο βαθμό και, επί ισοβαθμίας, με τυχαία επιλογή από τη Γραμματεία.

ββ) Φοιτητής με ημερομηνία πρώτης εγγραφής από το ακαδημαϊκό έτος 1993/94 μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2011/12, δικαιούται, εφόσον διατηρεί κατά νόμο τη φοιτητική του ιδιότητα και αποφοιτήσει το αργότερο μέχρι τη λήξη του ακαδημαϊκού έτους 2017/18 (δηλ. εξεταζόμενος μέχρι και στην εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου 2018), να επικαλεσθεί την τυχόν προγενέστερη της θέσης σε ισχύ του παρόντος Κανονισμού επιτυχή εξέτασή του σε περισσότερα -χωρίς αριθμητικό περιορισμό- μαθήματα γενικής ή ειδικής επιλογής του παλαιού Προγράμματος, από όσα είναι αναγκαία για τη συγκέντρωση πενήντα δύο (52) πιστωτικών μονάδων. Στην αίτηση ορκωμοσίας του ο εν λόγω φοιτητής δικαιούται να δηλώσει αν επιθυμεί να μην προσμετρηθούν κάποια από τα πρόσθετα αυτά μαθήματα στον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου του, διαφορετικά θα προσμετρηθούν όλα τα μαθήματα επιλογής στα οποία έχει επιτύχει.

γγ) Σε περίπτωση αποφοίτησης των παραπάνω (υπό αα, ββ) μετά τη έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2018/19 (δηλ. σε εξεταστική περίοδο μεταγενέστερη αυτής του Σεπτεμβρίου 2018), τα τυχόν επιπλέον ως άνω μαθήματα επιλογής του παλαιού Προγράμματος θα μπορούν να μνημονεύονται μόνο στο Παράρτημα του πτυχίου και δεν θα προσμετρώνται στο βαθμό ούτε στις πιστωτικές μονάδες του πτυχίου. Το ίδιο θα ισχύει και για τυχόν πρόσθετα μαθήματα επιλογής για τα οποία ο φοιτητής θα δηλώσει ότι επιθυμεί να μην προσμετρηθούν στον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου του (περ. αα, ββ) ή τα οποία, σε περίπτωση μη υποβολής τέτοιας δήλωσης, θα αποκλεισθούν από τη Γραμματεία ως υπεράριθμα (περ. αα).

ΑΡΘΡΟ 17^ο

Τήρηση και αναθεώρηση του παρόντος Κανονισμού

- 1.** Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος υπόκειται στις προβλέψεις των κανονισμών του Ιδρύματος.
- 2.** Εφόσον ο νόμος δεν προβλέπει διαφορετικά, ο παρών Κανονισμός μπορεί να συμπληρωθεί, να τροποποιηθεί ή και να αναθεωρηθεί οποτεδήποτε, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της Σχολής, υποκείμενη στην έγκριση της Συγκλήτου του ΑΠΘ.

2) Παράρτημα 9.

Πίνακας αντιστοίχισης μαθημάτων για τους φοιτητές με ημερομηνία πρώτης εγγραφής από το ακαδ. έτος 1993/94 έως και το ακαδ. έτος 2014/15

Όποιος έχει επιτύχει στο υποχρεωτικό μάθημα του παλαιού Προγράμματος «Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου» (YB 01) ή θα επιτύχει στο μέλλον (και μετά την εξεταστική περίοδο Σεπτεμβρίου 2015) στο ομώνυμο μάθημα του αναμορφωμένου Προγράμματος (Y 5), θεωρείται ότι, πέραν του μαθήματος αυτού (Y 5), έχει επιτύχει με τον ίδιο βαθμό και στο υποχρεωτικό μάθημα του αναμορφωμένου Προγράμματος «Εισαγωγή στην Επιστήμη του Δικαίου» (Y 1).

Όποιος μέχρι και την εξεταστική περίοδο Σεπτεμβρίου 2015 έχει επιτύχει στο υποχρεωτικό μάθημα του παλαιού Προγράμματος «Εμπορικό Δίκαιο: Γενικό Εμπορικό-Δίκαιο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας» (YΓ 011), μεταφέρεται στο αναμορφωμένο Πρόγραμμα ως επιτυχών με τον ίδιο βαθμό στα δύο υποχρεωτικά μαθήματα του αναμορφωμένου Προγράμματος «Εμπορικό Δίκαιο - Γενικό Μέρος» (Y 10) και «Εμπορικό Δίκαιο-Δίκαιο Διανοητικής Ιδιοκτησίας» (Y 21). Ωστόσο, αν ο φοιτητής το επιθυμεί, μπορεί να κρατήσει το βαθμό για το «Εμπορικό Δίκαιο - Γενικό Μέρος» και να εξετασθεί για μια φορά στο «Δίκαιο Διανοητικής Ιδιοκτησίας» για βελτίωση βαθμού, δυνατότητα η οποία υφίσταται μέχρι την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου 2017. Αν ο φοιτητής μέχρι και την εξεταστική περίοδο Σεπτεμβρίου 2015 δεν έχει εξετασθεί επιτυχώς στο παλαιό ενιαίο μάθημα «Εμπορικό Δίκαιο: Γενικό Εμπορικό-Δίκαιο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας», οφείλει να εξεταστεί επιτυχώς στα δύο αυτά υποχρεωτικά μαθήματα του αναμορφωμένου Προγράμματος. Όποιος όμως μέχρι και την εξεταστική περίοδο Σεπτεμβρίου 2015 έχει επιτύχει στο μάθημα επιλογής του παλαιού Προγράμματος «Πνευματική Ιδιοκτησία» αλλά δεν έχει περάσει το παλαιό ενιαίο μάθημα «Εμπορικό Δίκαιο: Γενικό Εμπορικό-Δίκαιο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας», θα μπορεί να εξετασθεί ειδικά για το μάθημα του αναμορφωμένου Προγράμματος «Δίκαιο Διανοητικής Ιδιοκτησίας» με ξεχωριστά θέματα, μόνο πάνω στο Δίκαιο της Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας, δυνατότητα η οποία υφίσταται μέχρι την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου 2017.

Όποιος μέχρι και την εξεταστική περίοδο Σεπτεμβρίου 2015 έχει επιτύχει σε ένα από τα δύο μαθήματα ειδικής επιλογής της Ενότητας Φιλοσοφίας και Κοινωνιολογίας του Δικαίου του παλαιού Προγράμματος, δηλαδή στο μάθημα «Φιλοσοφία και Μεθοδολογία του Δικαίου» (EE 43) ή στο μάθημα «Κοινωνιολογία του Δικαίου» (EE 44), ακόμη και κατά μετατροπή του εν λόγω μαθήματος από ειδικής σε γενικής επιλογής, μεταφέρεται στο νέο Πρόγραμμα ως επιτυχών με τον ίδιο βαθμό στο υποχρεωτικό μάθημα του νέου Προγράμματος «Μεθοδολογία Δικαίου» (Y 12). Σε αντίθετη περίπτωση οφείλει να εξεταστεί επιτυχώς στο υποχρεωτικό αυτό μάθημα του νέου Προγράμματος. Παράλληλα, όμως, αυτός που έχει επιτύχει στο μάθημα του παλαιού Προγράμματος «Φιλοσοφία και Μεθοδολογία του Δικαίου» (EE 43) δεν επιτρέπεται να επιλέξει από το νέο Πρόγραμμα το μάθημα «ΕΛΕ 66 Φιλοσοφία του Δικαίου», ενώ αυτός που έχει επιτύχει στο μάθημα του παλαιού Προγράμματος «Κοινωνιολογία του Δικαίου» (EE 44), δεν επιτρέπεται να επιλέξει από το νέο Πρόγραμμα το μάθημα «ΠΕ 11. Κοινωνιολογία του Δικαίου» = «ΕΛΕ 51. Κοινωνιολογία του Δικαίου». Τέλος, όποιος έχει επιτύχει και στα δύο παλαιά μαθήματα (στο ένα ως ειδικής και στο άλλο ως γενικής κατά μετατροπή), το μεν EE 43 θα του αναγνωρισθεί ως το υποχρεωτικό μάθημα του νέου Προγράμματος «Μεθοδολογία Δικαίου» (Y 12), το δε EE 44 θα του αναγνωρισθεί ως «ΠΕ 11. Κοινωνιολογία του Δικαίου», αν του λείπει μάθημα ειδικής ή ΠΕ, διαφορετικά θα του αναγνωρισθεί ως «ΕΛΕ 51. Κοινωνιολογία του Δικαίου».

Όποιος μέχρι και την εξεταστική περίοδο Σεπτεμβρίου 2015 έχει επιτύχει σε ένα από τα δύο μαθήματα ειδικής επιλογής της Ενότητας Εργατικού και Κοινωνικού Δικαίου του παλαιού Προγράμματος, δηλαδή στο μάθημα «Συλλογικές σχέσεις εργασίας: Συνδικαλιστικές ελευθερίες, Συλλογικές διαφορές» (EE 11) ή στο

μάθημα «Συλλογικές σχέσεις εργασίας: Συνδικαλιστικές ελευθερίες, Δίκαιο της Εκμετάλλευσης» (ΕΕ 12), ακόμη και κατά μετατροπή του εν λόγω μαθήματος από ειδικής σε γενικής επιλογής, μεταφέρεται στο νέο Πρόγραμμα ως επιτυχών με τον ίδιο βαθμό στο υποχρεωτικό μάθημα του νέου Προγράμματος «Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο» (Υ 26). Σε αντίθετη περίπτωση οφείλει να εξεταστεί επιτυχώς στο υποχρεωτικό αυτό μάθημα του νέου Προγράμματος. Τέλος, όποιος έχει επιτύχει και στα δύο παλαιά μαθήματα (στο ένα ως ειδικής και στο άλλο ως γενικής κατά μετατροπή), το μεν πρώτο θα του αναγνωρισθεί ως το υποχρεωτικό μάθημα του νέου Προγράμματος «Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο» (Υ 26), το δε άλλο θα του αναγνωρισθεί ως ΠΕ, αν του λείπει μάθημα ειδικής επιλογής ή ΠΕ, διαφορετικά θα του αναγνωρισθεί ως ΕΛΕ.

1.

Απόλυτη αντιστοιχία, άρα και αλληλοαποκλεισμός, υπάρχει μεταξύ των ακόλουθων **υποχρεωτικών** μαθημάτων του **παλαιού** με αυτά του **νέου** προγράμματος σπουδών. Για όποιον έχει επιτύχει σε αυτά πριν από τη θέση σε ισχύ του παρόντος Κανονισμού, τα εν λόγω μαθήματα μεταφέρονται στο νέο Πρόγραμμα στη μερίδα του φοιτητή με το νέο κωδικό και τη νέα ονομασία τους καθώς και με τις νέες πιστωτικές τους μονάδες.

- **Υ 025** Ιστορία Ελληνικού και Ρωμαϊκού Δικαίου = **Υ 2** Ιστορία του Δικαίου
- **Υ 022** Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο I (Γενικό Μέρος) = **Υ 3** Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο
- **Υ 013** Συνταγματικό Δίκαιο = **Υ 4** Συνταγματικό Δίκαιο
- **ΥΒ 01** Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου = **Υ 5** Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου
- **Υ 015** Διοικητικό Δίκαιο (Γενικό Μέρος) = **Υ 6** Διοικητικό Δίκαιο (Γενικό Μέρος)
- **Υ 018** Ουσιαστικό Ποινικό Δίκαιο (Γενικό Μέρος) = **Υ 7** Ποινικό Δίκαιο (Γενικό Μέρος)
- **Υ 032** Δίκαιο της Δικαιοπραξίας = **Υ 8** Δίκαιο της Δικαιοπραξίας
- **Υ 005** Οικογενειακό Δίκαιο = **Υ 9** Οικογενειακό Δίκαιο
- **ΥΓ 024** Δίκαιο Ανταγωνισμού και Προστασία Καταναλωτή στα πλαίσια του Εμπορικού Δικαίου = **Υ 11** Εμπορικό Δίκαιο (Δίκαιο Ανταγωνισμού)
- **Υ 033** Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης = **Υ 13** Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- **Υ 020** Γενική Θεωρία της Ποινής και Στοιχεία Σωφρονιστικού Δικαίου = **Υ 14** Ποινικό Δίκαιο (Ποινολογία)
- **Υ 002** Ενοχικό Δίκαιο (Γενικό Μέρος) = **Υ 15** Ενοχικό Δίκαιο (Γενικό Μέρος)
- **Υ 004** Εμπράγματο Δίκαιο = **Υ 16** Εμπράγματο Δίκαιο
- **Υ 011** Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών = **Υ 17** Εμπορικό Δίκαιο (Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών)
- **Υ 014** Συνταγματικές Ελευθερίες = **Υ 18** Συνταγματικές Ελευθερίες
- **Υ 003** Ενοχικό Δίκαιο (Ειδικό Μέρος) = **Υ 19** Ενοχικό Δίκαιο (Ειδικό Μέρος)
- **Υ 012** Δίκαιο Εμπορικών Δικαιοπραξιών (Αξιόγραφα - Ασφαλιστικό) = **Υ 20** Εμπορικό Δίκαιο (Δίκαιο Εμπορικών Δικαιοπραξιών)
- **Υ 009** Εργατικό Δίκαιο = **Υ 22** Ατομικό Εργατικό Δίκαιο
- **Υ 007** Αστικό Δικονομικό Δίκαιο (Γενικό Μέρος-Απόδειξη) = **Υ 23** Πολιτική Δικονομία (Γενικό Μέρος-Απόδειξη)
- **Υ 019** Ουσιαστικό Ποινικό Δίκαιο (Ειδικό Μέρος) = **Υ 24** Ποινικό Δίκαιο (Ειδικό Μέρος)
- **ΥΒ 16** Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο = **Υ 25** Διοικητική Δικονομία
- **Υ 008** Αστικό Δικονομικό Δίκαιο Δικονομία (Ενδικο Μέσα-Αναγκαστική Εκτέλεση) = **Υ 27** Πολιτική Δικονομία (Ενδικο Μέσα-Αναγκαστική Εκτέλεση)
- **Υ 021** Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο = **Υ 28** Ποινική Δικονομία
- **ΥΒ 17** Φορολογικό Δίκαιο (Γενικό-Ειδικό) = **Υ 29** Διοικητικό Δίκαιο (Φορολογικό Δίκαιο)

- **Y 006** Κληρονομικό Δίκαιο = **Y 30** Κληρονομικό Δίκαιο
- **Y 031** Πτωχευτικό Δίκαιο = **Y 31** Εμπορικό Δίκαιο (Πτωχευτικό & Εξυγίανσης Επιχειρήσεων)
- **YB 23** Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο = **Y 32** Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο
- **YΓ 025** Ειδικά Μαθήματα. Εμβάθυνσης στο Αστικό Δίκαιο εν γένει = **Y 33** Σύνθεση Αστικού Δικαίου
- **YΓ 026** Ειδικά Μαθήματα Εμβάθυνσης στο Αστικό Δικονομικό Δίκαιο εν γένει = **Y 34** Σύνθεση Πολιτικής

Δικονομίας

- **Y 028** Ειδικά Μαθήματα Εμβάθυνσης στο Εμπορικό Δίκαιο = **Y 35** Σύνθεση Εμπορικού Δικαίου
- **Y 030** Ειδικά Μαθήματα Εμβάθυνσης στο Ποινικό Δίκαιο και στην Ποινική Δικονομία = **Y 36** Σύνθεση Ποινικού Δικαίου & Ποιν. Δικονομίας

• **Y 029** Ειδικά Μαθήματα Εμβάθυνσης στο Συνταγματικό και το Διοικητικό Δίκαιο = **Y 37** Σύνθεση Δημοσίου Δικαίου & Διοικ. Δικον.

2. Τηρουμένων σε κάθε περίπτωση των ορισμών του άρθρου 16 παρ. 2 του παρόντος Κανονισμού, όλα τα λοιπά μαθήματα **επιλογής** (γενικής ή ειδικής) του παλαιού προγράμματος σπουδών, στα οποία έχει ήδη επιτύχει ο φοιτητής πριν την έναρξη εφαρμογής του παρόντος Κανονισμού, μεταφέρονται στη νέα μηχανογραφική του μερίδα σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοίχισης που παρατίθεται ακολούθως (υπό Α, Β). Τυχόν επιπλέον αναγκαίες σχετικές πιστωτικές μονάδες θα συμπληρώνονται με την επιτυχή εξέταση του φοιτητή σε ανάλογο αριθμό μαθημάτων επιλογής από το νέο Πρόγραμμα Σπουδών, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 16 παρ. 2 του παρόντος.

Α. Τα παρακάτω μαθήματα δεν υπάρχουν στο νέο Πρόγραμμα (είτε καθόλου είτε όχι με το ίδιο περιεχόμενο είτε όχι στην ελληνική γλώσσα). Άρα, για όποιον έχει επιτύχει σε αυτά πριν από τη θέση σε ισχύ του παρόντος Κανονισμού, τα μαθήματα αυτά μεταφέρονται αυτούσια στη νέα μερίδα του, με τον παλιό κωδικό και την παλαιά ονομασία και με τις πιστωτικές μονάδες που είχαν στο παλιό Πρόγραμμα (πάντοτε 4 ECTS, όπως και τα μαθήματα επιλογής του νέου Προγράμματος).

- **ΕΕ 72** Στοιχεία Οικονομικής Επιστήμης
- **ΕΕ 73** Στοιχεία Δημόσιας Οικονομικής
- **ΓΕΖ 02** Ιστορία των Θεσμών
- **ΓΕΖ 06** Θεσμοί Αγίου Όρους

•

ΓΕΖ 03 Συγκριτικό Εκκλησιαστικό Δίκαιο (ο επιτυχών στο μάθημα αυτό του παλαιού Προγράμματος δεν επιτρέπεται να επιλέξει από το νέο Πρόγραμμα το ταυτόσημο ξενόγλωσσο μάθημα **ΕΛΕ 73**. Comparative Ecclesiastical Law)

- **ΓΕΕ 01** Τα Θεμέλια του Αστικού Δικαίου
- **ΓΕΕ 07** Ειδικά Μαθήματα Αστικής Ευθύνης
- **ΓΕΕ 21** Εξασφάλιση Απαιτήσεων
- **ΓΕΕ 20** Ειδικές Διαδικασίες- Διαιτησία

• **ΓΕΕ 06** Προστασία Μισθώσεων (ο επιτυχών στο μάθημα αυτό του παλαιού Προγράμματος δεν επιτρέπεται να επιλέξει από το νέο Πρόγραμμα το εν μέρει ταυτόσημο μάθημα επιλογής **ΠΕ 1**. Δίκαιο μισθώσεων και σύμβασης έργου = **ΕΛΕ 1**. Δίκαιο μισθώσεων και σύμβασης έργου)

• **ΓΕΕ 22** Δίκαιο του Κτηματολογίου (ο επιτυχών στο μάθημα αυτό του παλαιού Προγράμματος δεν επιτρέπεται να επιλέξει από το νέο Πρόγραμμα το εν μέρει ταυτόσημο μάθημα επιλογής **ΠΕ 2**. Δίκαιο Κτηματολογίου, Οριζόντια-κάθετη ιδιοκτησία = **ΕΛΕ 2**. Δίκαιο Κτηματολογίου, Οριζόντια-κάθετη ιδιοκτησία)

• **ΓΕΕ 03** Οριζόντια και Κάθετη Ιδιοκτησία (ο επιτυχών στο μάθημα αυτό του παλαιού Προγράμματος δεν επιτρέπεται να επιλέξει από το νέο Πρόγραμμα το εν μέρει ταυτόσημο μάθημα επιλογής **ΠΕ 2**. Δίκαιο

Κτηματολογίου, Οριζόντια-κάθετη ιδιοκτησία = **ΕΛΕ 2**. Δίκαιο Κτηματολογίου, Οριζόντια-κάθετη ιδιοκτησία)

- **ΓΕΕ 02** Αστική Προστασία του Καταναλωτή (ο επιτυχών στο μάθημα αυτό του παλαιού Προγράμματος δεν επιτρέπεται να επιλέξει από το νέο Πρόγραμμα το εν μέρει ταυτόσημο διακλαδικό σεμινάριο **ΔΣ 9**. Δίκαιο Προστασίας Καταναλωτών)

- **ΓΕΕ 05** Νέες Συμβατικές Μορφές των Σύγχρονων Συναλλαγών (ο επιτυχών στο μάθημα αυτό του παλαιού Προγράμματος δεν επιτρέπεται να επιλέξει από το νέο Πρόγραμμα το εν μέρει ταυτόσημο διακλαδικό σεμινάριο **ΔΣ 4**. Σύγχρονες Μορφές Συμβάσεων)

- **ΓΕ 503** Χρηματιστηριακό Δίκαιο

- **ΓΕΓ 5** Δίκαιο Διεθνούς Εμπορίου

- **ΓΕΓ 23** Δίκαιο Κρατικού Παρεμβατισμού

- **ΕΕΓ 20** Δίκαιο Ηλεκτρονικού Εμπορίου

- **ΕΕΓ 24** Δίκαιο Πνευματικής Ιδιοκτησίας

- **ΓΕΓ 01** Δίκαιο Χερσαίας Μεταφοράς (ο επιτυχών στο μάθημα αυτό του παλαιού Προγράμματος δεν επιτρέπεται να επιλέξει από το νέο Πρόγραμμα το εν μέρει ταυτόσημο μάθημα επιλογής **ΠΕ 24**. Δίκαιο Μεταφορών = **ΕΛΕ 14**. Δίκαιο Μεταφορών)

- **ΓΕΓ 02** Δίκαιο Αεροπορικής Μεταφοράς (ο επιτυχών στο μάθημα αυτό του παλαιού Προγράμματος δεν επιτρέπεται να επιλέξει από το νέο Πρόγραμμα το εν μέρει ταυτόσημο μάθημα επιλογής **ΠΕ 24**. Δίκαιο Μεταφορών = **ΕΛΕ 14**. Δίκαιο Μεταφορών)

- **ΓΕΓ 4** Λογιστική Εμπορικών Εταιριών (ο επιτυχών στο μάθημα αυτό του παλαιού Προγράμματος δεν επιτρέπεται να επιλέξει από το νέο Πρόγραμμα το εν μέρει ταυτόσημο μάθημα επιλογής **ΠΕ 25**. Ειδικά θέματα Εμπορικών Εταιριών = **ΕΛΕ 15**. Ειδικά θέματα Εμπορικών Εταιριών)

- **ΓΕ 507** Δίκαιο των Συνεταιρισμών (ο επιτυχών στο μάθημα αυτό του παλαιού Προγράμματος δεν επιτρέπεται να επιλέξει από το νέο Πρόγραμμα το εν μέρει ταυτόσημο μάθημα επιλογής **ΠΕ 25**. Ειδικά θέματα Εμπορικών Εταιριών = **ΕΛΕ 15**. Ειδικά θέματα Εμπορικών Εταιριών)

- **ΓΕΓ 28** Δίκαιο Αθλητικών Ανωνύμων Εταιριών (ο επιτυχών στο μάθημα αυτό του παλαιού Προγράμματος δεν επιτρέπεται να επιλέξει από το νέο Πρόγραμμα το εν μέρει ταυτόσημο μάθημα επιλογής **ΠΕ 25**. Ειδικά θέματα Εμπορικών Εταιριών = **ΕΛΕ 15**. Ειδικά θέματα Εμπορικών Εταιριών)

- **ΓΕΒ 02** Δίκαιο Δημόσιας Τάξης

- **ΓΕΒ 4** Πολιτική Κοινωνιολογία

- **ΓΕΒ 5** Ιστορία Ευρωπαϊκών Πολιτικών Θεσμών

- **ΓΕΒ 11** Σύγχρονα Θέματα (Συγκριτικού) Συνταγματικού Δικαίου-Ανθρώπινα Δικαιώματα

- **ΓΕ 506** Δίκαιο, Φύλο, Ισότητα

- **ΕΕ 53** Νεώτερη Ελληνική Πολιτική και Συνταγματική Ιστορία 1821-1940 (ο επιτυχών στο μάθημα αυτό του παλαιού Προγράμματος δεν επιτρέπεται να επιλέξει από το νέο Πρόγραμμα το εν μέρει ταυτόσημο μάθημα **ΕΛΕ 26**. Ελληνική Πολιτική και Συνταγματική Ιστορία 1821-1975)

- **ΓΕΒ 2** Σύγχρονη Ελληνική Πολιτική και Συνταγματική Ιστορία 1940-1986 (ο επιτυχών στο μάθημα αυτό του παλαιού Προγράμματος δεν επιτρέπεται να επιλέξει από το νέο Πρόγραμμα το εν μέρει ταυτόσημο μάθημα **ΕΛΕ 26**. Ελληνική Πολιτική και Συνταγματική Ιστορία 1821-1975)

- **ΓΕΕ 28** Droit Constitutionnel Approfondi- Le contentieux constitutionnel (ο επιτυχών στο μάθημα αυτό του παλαιού Προγράμματος δεν επιτρέπεται να επιλέξει από το νέο Πρόγραμμα το εν μέρει ταυτόσημο μάθημα **ΕΛΕ 63**. Δικαστικός έλεγχος του νόμου (Συνταγματικό Δικονομικό Δίκαιο)

-

ΓΕΑ 4 Ποινική Δικονομία- Ειδικές Διαδικασίες

- **ΓΕΕ 26** Δικαστική Ψυχολογία- Ανακριτική
- **ΓΕΔ 1** Διεθνείς Σχέσεις
- **ΓΕΑ 5** Σύγχρονα Διεθνή Θέματα και Ελληνική Εξωτερική Πολιτική

• **ΓΕΕ 6** Διεθνές και Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Δίκαιο (ο επιτυχών στο μάθημα αυτό του παλαιού Προγράμματος δεν επιτρέπεται να επιλέξει από το νέο Πρόγραμμα το ταυτόσημο ξενόγλωσσο μάθημα **ΕΛΕ 71**. International and European Social Law)

• **ΓΕΔ 10** Διεθνείς Σχέσεις με ιδιαίτερη έμφαση στις Ευρωπαϊκές Σχέσεις (ο επιτυχών στο μάθημα αυτό του παλαιού Προγράμματος δεν επιτρέπεται να επιλέξει από το νέο Πρόγραμμα το ταυτόσημο ξενόγλωσσο μάθημα **ΕΛΕ 36**. EU-International Relations Law)

B.

Απόλυτη αντιστοιχία, άρα και αλληλοαποκλεισμός, υπάρχει μεταξύ των ακόλουθων μαθημάτων επιλογής του παλαιού με αυτά του νέου προγράμματος σπουδών. Για όποιον έχει επιτύχει σε αυτά πριν από τη θέση σε ισχύ του παρόντος Κανονισμού, τα εν λόγω μαθήματα μεταφέρονται στο νέο Πρόγραμμα στη μερίδα του φοιτητή με το νέο κωδικό και τη νέα ονομασία τους και με τις νέες πιστωτικές τους μονάδες (οι οποίες τυχαίνει να ίδιες με τις παλαιές, πάντοτε 4 ECTS). Ωστόσο, ειδικώς τα μαθήματα του παλαιού προγράμματος «ΕΕ. 71: Γενική Κοινωνιολογία», «ΕΕ. 51: Πολιτική Επιστήμη» και «ΕΕ. 52: Πολιτειολογία» μεταφέρονται στη μερίδα του φοιτητή με τον παλιό τους κωδικό ως Ειδικής Επιλογής (διότι με το νέο πρόγραμμα θα χαρακτηρίζονταν ως Γενικής Παιδείας- ΓΠ). Επισημαίνεται ότι στο σημείο αυτό έχει εφαρμογή και το άρθρο 16 παρ. 2 του παρόντος Κανονισμού, που ορίζει ότι, για τη λήψη πτυχίου, θα πρέπει οπωσδήποτε να υπάρχουν τέσσερα (4) τουλάχιστον μαθήματα από διαφορετικές ενότητες μαθημάτων ειδικής επιλογής του παλαιού Προγράμματος ή/και μαθημάτων περιορισμένης επιλογής (ΠΕ) του νέου Προγράμματος Σπουδών. Τα μαθήματα επιλογής του παλαιού Προγράμματος στα οποία πέτυχε ο φοιτητής και τα οποία υπό το νέο Πρόγραμμα μπορούν να επιλεγούν είτε ως ΠΕ είτε ως ΕΛΕ, θα μεταφερθούν στη νέα μερίδα του ως ΠΕ. Τυχόν επιπλέον αναγκαίες σχετικές πιστωτικές μονάδες θα συμπληρώνονται με την επιτυχή εξέταση του φοιτητή σε ανάλογο αριθμό μαθημάτων επιλογής από το νέο Πρόγραμμα Σπουδών, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 16 παρ. 2 του παρόντος.

- **ΓΕΖ 4** Ηλεκτρονική Επεξεργασία του Δικαίου (Δίκαιο και Πληροφορική) = **ΠΕ 12**. Δίκαιο της Πληροφορικής = **ΕΛΕ 52**. Δίκαιο της Πληροφορικής
- **ΕΕ 42** Εκκλησιαστικό Δίκαιο = **ΠΕ 13**. Εκκλησιαστικό Δίκαιο = **ΕΛΕ 53**. Εκκλησιαστικό Δίκαιο
- **ΕΕ 41** Εισηγήσεις Ρωμαϊκού Δικαίου = **ΠΕ 15**. Ιδιωτικό Δίκαιο της Αρχαίας Ρώμης = **ΕΛΕ 55**. Ιδιωτικό Δίκαιο της Αρχαίας Ρώμης
- **ΕΕ 71** Γενική Κοινωνιολογία = **ΓΠ 1**. Γενική Κοινωνιολογία
- **ΓΕ 505** Οικονομική Ανάλυση του Δικαίου και των Θεσμών = **ΓΠ 2**. Δίκαιο και Οικονομία
- **ΓΕΖ 1** Ιστορία και Εισηγήσεις του Ελληνικού Δικαίου = **ΕΛΕ 67**. Ιστορία Βυζαντινού και Δυτικοευρωπαϊκού Δικαίου
- **ΓΕΑ 9** Διεθνές Δικονομικό Δίκαιο = **ΠΕ 4**. Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δικονομικό Δίκαιο= **ΕΛΕ 4**. Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δικονομικό Δίκαιο
- **ΓΕΕ 18** Ασφαλιστικά Μέτρα = **ΠΕ 3**. Ασφαλιστικά μέτρα = **ΕΛΕ 3**. Ασφαλιστικά μέτρα
- **ΓΕΕ 11** Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων = **ΠΕ 5**. Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλισης = **ΕΛΕ 5**. Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλισης
- **ΓΕΕ 23** Σύγχρονα Θέματα Εργατικού Δικαίου = **ΕΛΕ 58**. Σύγχρονα θέματα Εργατικού Δικαίου-Επισφαλείς εργασιακές σχέσεις
- **ΓΕΕ 19** Εκούσια Δικαιοδοσία = **ΕΛΕ 57**. Εκούσια Δικαιοδοσία

- **ΓΕΕ 15** Στοιχεία Ιδιωτικού Δικαίου του Τουρισμού = **ΕΛΕ 56**. Ιδιωτικό Δίκαιο Τουρισμού
- **ΓΕΔ 8** Ευρωπαϊκό Εμπορικό Δίκαιο (J. Monnet) = **ΠΕ 21**. Ευρωπαϊκό Εμπορικό Δίκαιο = **ΕΛΕ 11**. Ευρωπαϊκό Εμπορικό Δίκαιο
- **ΓΕΓ 7** Τραπεζικό Δίκαιο = **ΠΕ 22**. Τραπεζικό Δίκαιο = **ΕΛΕ 12**. Τραπεζικό Δίκαιο
- **ΕΕΓ 21** Ναυτικό Δίκαιο = **ΠΕ 23**. Ναυτικό Δίκαιο = **ΕΛΕ 13**. Ναυτικό Δίκαιο
- **ΓΕΓ 3** Ειδικοί Θεσμοί Ναυτικού Δικαίου = **ΕΛΕ 60**. Ειδικοί θεσμοί Ναυτικού Δικαίου
- **ΕΕ 51** Πολιτική Επιστήμη = **ΓΠ 4**. Πολιτική Επιστήμη
- **ΕΕ 52** Πολιτειολογία = **ΓΠ 3**. Πολιτειολογία
- **ΕΕ 61** Υπαλληλικό Δίκαιο-Δίκαιο Παιδείας = **ΠΕ 7**. Υπαλληλικό Δίκαιο - Δίκαιο Παιδείας = **ΕΛΕ 47**. Υπαλληλικό Δίκαιο - Δίκαιο Παιδείας
- **ΕΕ 62** Δίκαιο Περιβάλλοντος -Χωροταξίας και Πολεοδομίας = **ΠΕ 6**. Δίκαιο περιβάλλοντος, χωροταξικό-πολεοδομικό = **ΕΛΕ 46**. Δίκαιο περιβάλλοντος, χωροταξικό-πολεοδομικό
- **ΕΕΓ 63** Διοικητικό Οικονομικό Δίκαιο = **ΠΕ 8**. Διοικητικό Οικονομικό Δίκαιο = **ΕΛΕ 48**. Διοικητικό Οικονομικό Δίκαιο
- **ΓΕΒ 9** Δίκαιο Διοικητικών Συμβάσεων = **ΕΛΕ 27**. Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων
- **ΓΕΒ 6** Διοικητική Επιστήμη = **ΕΛΕ 64**. Διοικητική Επιστήμη
- **ΓΕΒ 7** Δημοσιονομικό Δίκαιο = **ΠΕ 9**. Δημοσιονομικό Δίκαιο = **ΕΛΕ 49**. Δημοσιονομικό Δίκαιο
- **ΓΕΒ 3** Ειδικά Θέματα Φορολογικού Δικαίου = **ΕΛΕ 28**. Ενωσιακό Φορολογικό & Τελωνειακό Δίκαιο
- **ΓΕΒ 10** Δίκαιο Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης ή Επικοινωνίας = **ΠΕ 10**. Δίκαιο μέσων μαζικής επικοινωνίας = **ΕΛΕ 50**. Δίκαιο μέσων μαζικής επικοινωνίας
- **ΓΕΒ 13** Ευρωπαϊκό Συνταγματικό Δίκαιο (J. Monnet) = **ΕΛΕ 33**. Ευρωπαϊκό Συνταγματικό Δίκαιο (Jean Monnet)
- **ΓΕΕ 24** European Constitutional Law (J. Monnet) = **ΕΛΕ 35**. European Constitutional Law (Jean Monnet)
- **ΓΕΕ 29** European Human Rights Law (J. Monnet) = **ΕΛΕ 74**. European Human Rights Law (Jean Monnet)
- **ΕΕ 22** Οικονομικό Ποινικό Δίκαιο = **ΠΕ 16**. Οικονομικό Ποινικό Δίκαιο = **ΕΛΕ 6**. Οικονομικό Ποινικό Δίκαιο
- **ΕΕΓ 25** Θέματα Ειδικού Ποινικού Δικαίου = **ΠΕ 17**. Θέματα Ειδικού Ποινικού Δικαίου (ΠΚ) = **ΕΛΕ 7**. Θέματα Ειδικού Ποινικού Δικαίου (ΠΚ)
- **ΕΕΓ 26** Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι = **ΠΕ 18**. Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι = **ΕΛΕ 8**. Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι
- **ΓΕΑ 11** Εγκληματολογία = **ΠΕ 20**. Εγκληματολογία = **ΕΛΕ 10**. Εγκληματολογία
- **ΓΕΑ 10** Σωφρονιστική = **ΕΛΕ 61**. Σωφρονιστική
- **ΓΕΕ 27** Νομοθεσία για τα Ναρκωτικά = **ΕΛΕ 62**. Νομοθεσία και Πολιτική για τα Ναρκωτικά
- **ΓΕΑ 12** Δίκαιο των Ανηλίκων = **ΕΛΕ 24**. Ποινικό Δίκαιο Ανηλίκων
- **ΓΕΑ 8** Στρατιωτικό Ποινικό Δίκαιο = **ΕΛΕ 25**. Στρατιωτικό Ποινικό Δίκαιο
- **ΕΕ 32** Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο = **ΠΕ 27**. Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο = **ΕΛΕ 17**. Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο
- **ΕΕ 33** Εισαγωγή στο Συγκριτικό Δίκαιο = **ΠΕ 26**. Συγκριτικό Δίκαιο - Jean Monnet = **ΕΛΕ 16**. Συγκριτικό Δίκαιο - J. Monnet
- **ΕΕ 34** Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο II (ειδικό μέρος) = **ΠΕ 30**. Ειδικά ζητήματα Δημόσιου Διεθνούς Δικαίου = **ΕΛΕ 20**. Ειδικά ζητήματα Δημόσιου Διεθνούς Δικαίου
- **ΕΕ 35** Ειδικά Μαθήματα Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης = **ΠΕ 29**. Ειδικά ζητήματα Δικαίου

Ευρωπαϊκής Ένωσης = **ΕΛΕ 19**. Ειδικά ζητήματα Δικαίου Ευρωπαϊκής Ένωσης

• **ΓΕΔ 05** Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών = **ΠΕ 28**. Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών = **ΕΛΕ 18**. Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών

• **ΓΕΓ 6** Κυπριακό Δίκαιο = **ΕΛΕ 29**. Κυπριακό Δίκαιο

• **ΓΕΔ 2** Διπλωματική Ιστορία = **ΓΠ 5**. Διπλωματική Ιστορία

• **ΓΕΔ 6** Ειδικά Μαθήματα Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου = **ΕΛΕ 32**. Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο

• **ΓΕΔ 7** Δίκαιο Καταστάσεως Αλλοδαπών = **ΕΛΕ 31**. Δίκαιο Καταστάσεως Αλλοδαπών - Μετανάστευσης

• **ΓΕΔ 3** Διεθνείς Θεσμοί = **ΕΛΕ 30**. Διεθνείς Θεσμοί

• **ΓΕ 500** Η Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στην Ευρωπαϊκή Ένωση (J. Monnet) = **ΕΛΕ 65**. Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στην έννομη τάξη της ΕΕ (Jean Monnet)

• **ΓΕΕ 25** International Trade Law (GATT/WTO Law) = **ΕΛΕ 37**. International Trade Law (GATT/WTO Law)